

**ДІЛОВИЙ
ВІСНИК**

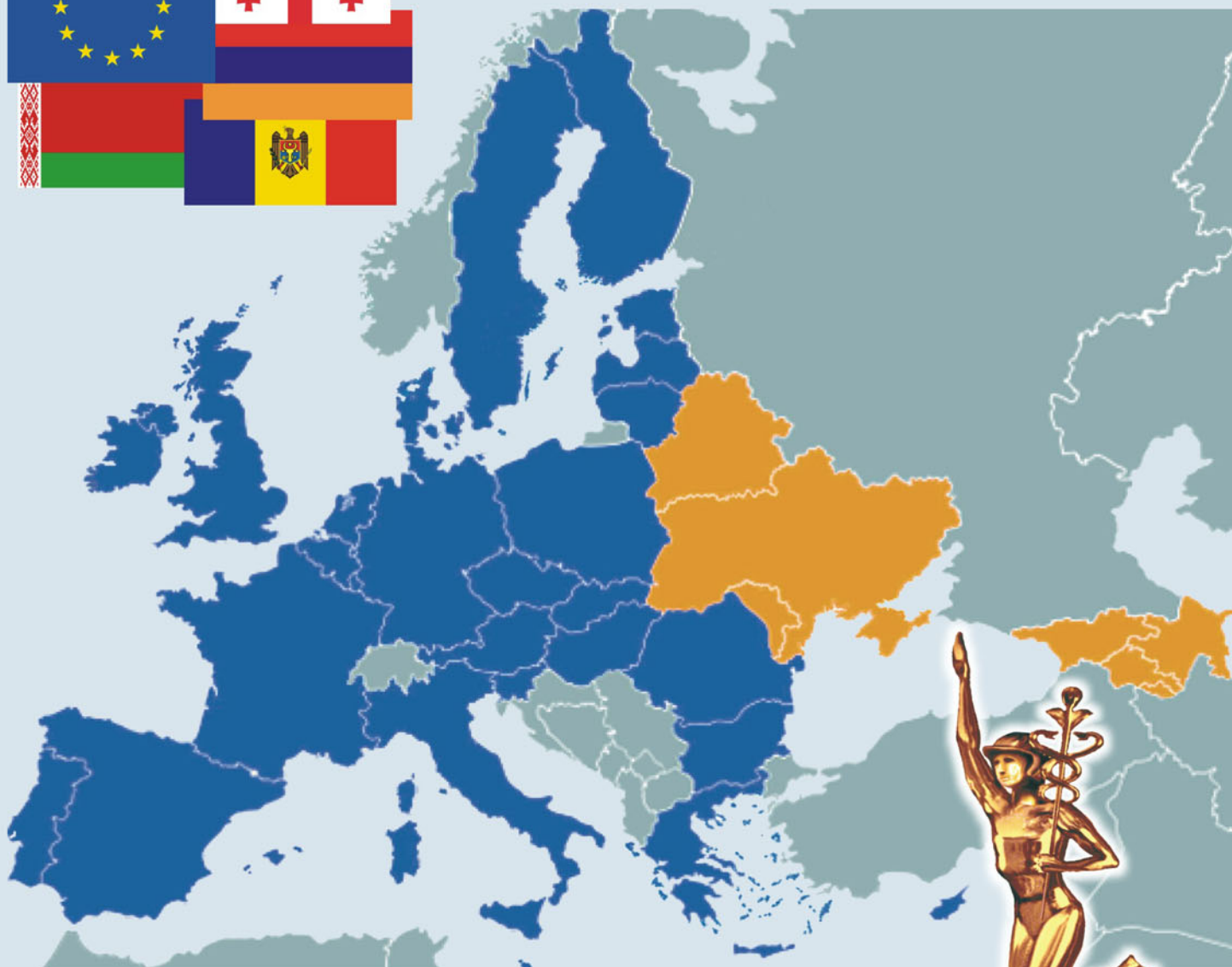

**BUSINESS
HERALD**

ІНФОРМАЦІЙНО-РЕКЛАМНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ
СХІДНЕ ПАРТНЕРСТВО

EUROPEAN UNION

EASTERN PARTNERSHIP

2009 № 1-4 (153-156)

Закарпатська філія Київського славістичного університету запрошує до співпраці та навчання

Один із провідних вищих навчальних закладів України, діяльність якого спрямована на підготовку кваліфікованих спеціалістів за широким спектром напрямів і спеціальностей у галузі славістики та проведення наукових досліджень зі слов'янознавчої проблематики, – Київський славістичний університет, – заснований у 1993 році з ініціативи провідних науковців Національної академії наук України, Національного університету ім. Т.Шевченка, Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова, Української фондової біржі. У розгалуженій структурі університету, акредитованому за IV (найвищим)

ком болгаристики в Росії є саме наш земляк – історик, етнограф і лінгвіст першої половини XIX ст. Юрій Іванович Гуца-Венелін (1802–1839).

За роки функціонування в краї вищий учбовий заклад, який очолює Людмила Михайлівна Несух, уже здобув визнання та може похвалитися конкретними досягненнями. Головна мета його діяльності – залучення молоді до вивчення історії, культури, мови, традицій і звичаїв слов'янських народів, виховання і набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування і примноження духовних надбань рідного народу, досягнення високої культури міжнародної

освітньо-кваліфікаційним рівнем, функціонує ряд інститутів – слов'янознавства, славістики та міжнародних відносин, економіки та управління, гуманітарний, південнослов'янський, а також окремі філії.

Унікальне географічне та геополітичне розташування нашої області, компактне проживання тут росіян, словаків, чехів, поляків, болгар, білорусів, представників інших слов'янських народів, їхнє бажання вивчати рідну мову, історію, культуру, традиції зумовили потребу в створенні у липні 2000 року Закарпатської філії Київського славістичного університету. Доречно нагадати, що одним із фундаторів славістичної науки і засновни-

них взаємин, формування незалежності від національності кращих особистісних рис громадян Української держави.

На денному та заочному відділеннях нині навчається близько двох тисяч студентів. Зрозуміло, рейтинг будь-якого вузу багато в чому залежить від професорсько-викладацького складу, що забезпечує навчальний процес. У Закарпатській філії КСУ трудяться чудові педагоги та науковці, здатні передати не лише знання, а й захопити жагою пізнання і творчості своїх студентів. 180 викладачів успішно здійснюють підготовку фахівців за спеціальностями: фінанси, облік й аудит, менеджмент організації – митна справа та туристична індустрія; психологія; правознавство, міжнародні відносини (країнознавство); словацька, чеська, англійська, німецька, угорська мова та література. До викладання залучаються також провідні вітчизняні та зарубіжні науковці з інших вузів, а також фахівці з різних галузей практичної діяльності.

Кожен навчальний заклад прагне створити свій неповторний імідж. Існує безліч чинників, які формують цю своєрідність та оригінальність. Для молоді Закарпаття необхідність у вивченні славістики зумовлена орієн-

тацією суспільства на загальноєвропейські цінності та пов'язана з інтеграційними процесами зі слов'янським світом в економічній, соціальній, духовній сферах. Тому стратегічним напрямом діяльності Закарпатської філії КСУ є міжнародна співпраця, спрямована на інтегрування у європейський освітній та науковий простір.

Про успішне розширення наукових і культурних зв'язків свідчать довгострокові угоди про співробітництво з торговою академією з м. Чеська Ліпа (Чехія), університетом Матія Бейла з м. Банська Бистриця (Словаччина), з технічним університетом з м. Габрово (Болгарія), педагогічним факультетом Елека Бенедика Західно-угорського університету з м. Шопрон (Угорщина) та ін. Славістичний напрям освітньо-культурної діяльності проявляється у взаємодії вузу з такими національно-культурними осередками області, як товариство чеської культури ім. Т. Масарика, білоруської – "Сябри", російської – "Русь", польської – ім. Ф. Тішнера, словацької – ім. Л. Штура, болгарської – ім. Кирила і Мефодія, русинської – ім. О. Духновича, вірменської – "Ара-рат", із форумом угорських організацій Закарпаття.

Закарпатська філія Київського славістичного університету видає власну щомісячну газету "Азь есмь", на сторінках якої висвітлюються різноманітні питання життєдіяльності учбового закладу.

**Адреса Закарпатської філії
Київського славістичного
університету:**

**88000 м. Ужгород,
вул. Гагаріна, 42/1.**

Конт. тел.:

**приймальна – (0312) 66-06-99,
деканат – (0312) 66-15-89.**

Ел. пошта: ksu-zac@ukr.net

Веб-сайт: <http://ksu-zac.at.ua>

Інформаційно-реklamний бюлетень
Закарпатської торго-
промислової палати
«ДІЛОВИЙ ВІСНИК»
(«BUSINESS HERALD»)
№ 1-4 (153-156) 2009 р.

Свідectво про реєстрацію
Закарпатського обласного
комітету в справах преси
та інформації:
серія Зт, № 118
від 17 червня 1997 р.

Засновник – Закарпатська
торгово-промислова палата
Президент
Отто КОВЧАР

Наша адреса:
Україна, 88015 м. Ужгород,
вул. Грушевського, 62
Тел.: (+38-0312) 669450
Тел./факс: (+38-0312) 669460
E-mail: tpp@tpp.uzhgorod.ua
Http://www.tpp.uzhgorod.ua

Інформаційно-реklamний бюлетень
надсилається підприємствам,
організаціям, установам, приватним
підприємцям – членам ЗТПП; державним
органам влади; держадміністраціям;
місцевим радам; ТПП України;
регіональним ТПП України; ТПП
зарубіжних країн; торгово-економічним
місіям України
за кордоном; іноземним посольствам
і торговим відділам посольств,
торгово-економічним місіям іноземних
держав, акредитованим в Україні

Відповідальний за випуск
Юрій ЯКУБЕЦЬ
Літредактор
Ольга ЯКУБЕЦЬ

З питань співпраці і розміщення
реklamно-інформаційних матеріалів
звертатись за тел. (+38-0312) 669466
E-mail: info_tpp@tpp.uzhgorod.ua

Точки зору авторів публікацій
і редакції можуть не збігатися.
За достовірність наведених фактів, цитат,
власних назв та інших відомостей
відповідальність несуть автори
публікацій, рекламної інформації –
рекламодавці.
Редакція залишає за собою право
редагувати надані матеріали.
При передруці посилання
на інформаційно-реklamний
бюлетень Закарпатської ТПП
«Діловий вісник» обов'язкове

Підписано до друку 8.05.2009 р.
Видруковано у БАТ «Патент»
88006 м. Ужгород, вул. Гагаріна, 101
Тел.: (+38-0312) 660703
Тел./факс: (+38-0312) 660222
E-mail: patent@uzh.ukrtel.net
Замовлення № 8001. Тираж 1000

З М І С Т

Карпатська Україна –
яскрава сторінка
новітньої історії 4-5

Роль Карпатської України
в українському
державотворенні 5

ТПП України:
взаємодія заради економічного зростання 6

Закарпатська ТПП:
традиції і досвід – підприємництву 7-9

Нова Європа:
п'ять років потому 10

Східне партнерство –
поглиблення політики сусідства 11

Україна-Угорщина.
Мінекономіки Угорщини
співпрацюватиме
із Закарпатською ТПП 12

Міжнародна конференція
“Кластери і промислові парки” 12

Україна-Словаччина.
Словацька ділова місія
в Ужгороді 13

“E-Platform”:
нові горизонти “Plato”
у Східній Європі 13

Інвестиційний та інноваційний розвиток
Карпатського регіону – кластер лісової
і деревообробної промисловості 14-15

Міжнародні контактні дні 16-17

Державний архів Закарпатської області.
Методичні рекомендації “Про порядок
упорядкування документів при реорганізації
або ліквідації установ, організацій і підприємств
та передавання їх на зберігання до державних
архівних установ, трудових архівів” 18-21

Законодавчо-нормативні нововведення 22-23

14 березня – у день історичного засідання Союму в 1939 році – в Закарпатті шанувували творців і захисників Карпатської України. В урочистій церемонії з нагоди 70-річчя проголошення Карпато-Української держави в меморіальному парку "Красне поле" поблизу Хуста брав участь Президент України Віктор Ющенко. Він був присутній на поминальному заході за полеглих захисників Карпатської України в хустському храмі Вознесіння Господнього, на відкритті погруддя о. Августина Волошина в колишній семінарії, де засідав перший Сойм Карпатської України (нині – спеціалізована ЗОШ I-III ступенів, що носить ім'я президента Карпатської України). Для увічнення героїв Карпатської України Глава держави посадив деревце в Алеї зв'язи. Квіти й вінки пам'яті лягли до мовчазного страсного хреста української слави і трагедії на Красному полі. Встелене величезним державним прапором, воно на якийсь час стало синьо-жовтим – наче сама Україна схилилась у поклони до своїх полеглих синів. 70 років тому на цьому місці в нерівній битві склали голови перші захисники Карпатської України.

Карпатська Україна – яскрава сторінка новітньої історії

...Створення Карпатської України в 1938–1939 рр. відбувалося під час загострення політичної кризи в Центральній Європі напередодні Другої світової війни. Наприкінці 30-х років міжнародна ситуація розвивалася під впливом політики фашистської Німеччини – розширення "життєвого простору" для арійців через загарбання територій сусідніх країн. Після захоплення Австрії наступною жертвою нацисти обрали Чехословаччину. Тодішні великі держави, в першу чергу Великобританія та Франція, зайняли позицію потурання фашистській агресії. Угода, підписана у вересні 1938 року в Мюнхені між Німеччиною, Італією, Францією та Англією, давала змогу Німеччині приєднати Судети – частину Чехословаччини, заселену переважно німцями. У такий спосіб розпочався великий гітлерівський похід на Схід.

Зраджена Заходом Чехословаччина на той час була однією з найрозвиненіших країн світу і посідала третє місце в Європі за розвитком промисловості. Її процвітання значною мірою залежало від прогресивного демократичного державного укладу і законодавства, що зрештою мало безпосередній вплив на активізацію українського громадсько-політичного життя в Закарпатті, яке після розпаду Австро-Угорської монархії згідно з Сен-Жерменським мирним договором 1919 року відійшло до Чехословацької Республіки під назвою Підкарпатська Русь. Найпомітнішим внеском чехословацького режиму в краї було культурне піднесення, розбудова європейського типу шкільництва, початок фахової освіти, активізація просвітницьких товариств ("Просвіта" та ін.), поступовий перехід до загальноукраїнського правопису, збільшення друкованих видань (у т.ч. преси), піднесення життєвого рівня населення. Все це зумовило вироблення політичного підґрунтя для подальшого посилення національно-патріотичних і державницьких сил. А складні міжнародні обставини, про які вже згадувалося, призвели до того, що українське питання набуло міжнародного резонансу.

Отже, підписавши угоду під час наради в Мюнхені, на якій не було представників Чехословаччини, Європа розпочала складну гру, де основною ставкою і виявилось мале Закарпаття – невеличка територія між Карпатами і Тисою, заселена людьми, які усвідомлювали себе українцями, хоча встанне у складі українських земель перебували 800 років тому. Втягнуті в політичну гру, вони прагнули добитися незалежності, сподіваючись, що у разі можливого виграшу їхній край стане тим магнітом, який з часом притягне до себе Велику Україну.

У цих складних умовах уряд урізаної Чехословацької Республіки наразі виконав вимогу Сен-Жерменського мирного договору та Конституції 1920 року про надання краю автономії. У жовтні 1938 року в Ужгороді створюється Українська народна рада Підкарпатської Русі, яка проголосила себе єдиним законним представником усіх українських земель, у тому числі Пряшівщини (нині Словаччина), населення яких забезпечується самовизначенням та самоуправлінням. Виконавча влада передавалася автономному уряду. З призначенням прем'єр-міністром Августина Волошина – священика, педагога і письменника, який упродовж кількох десятиліть поширював українську думку на Закарпатті, діяльність ради й уряду набула чіткої української спрямованості. Саме йому судилося очолити й привести національно-визвольний рух на Закарпатті до омріяної державності. 27 жовтня оприлюднюється звернення до українців усього світу: "Ми віримо, що великий 50-мільйонний український народ підійме й надалі своє велике слово і не допустить, щоб наші віковічні вороги накладали на нас пуга, знову садили нас у тюрми". У відповідь почався масовий перехід галицьких, часто й наддніпрянських українців через кордон для допомоги в розбудові нової держави. Всебічну підтримку уряд діставав з боку Західної України, від українців США, Канади, інших держав. Зрештою, виникнення Карпато-Української держави було закономірним наслідком національно-визвольних прагнень українців краю, що проявилися ще наприкінці Першої світової війни. Доречно згадати Гуцульську Республіку 1918–1919 рр., з'їзд у Хусті 21 січня 1919 р. та навіть те, що вже з 1918 року Закарпаття входило до складу Західно-Української Народної Республіки. Проте захоплення ЗУНР Польщею перешкодило здійснити віковічній мрії закарпатських українців.

І цього разу Польща й особливо Угорщина надто вороже зустріли появу української автономії. Угорщина відверто прагнула анексувати ці землі, а польський уряд був категорично проти створення української державності в будь-якій формі, позаяк вбачав у цьому загрозу своєму пануванню в Західній Україні, населення якої могло наслідувати приклад закарпатських братів.

Гітлер і Муссоліні підтримали агресивні наміри угорських союзників. У листопаді 1938 року міністри закордонних справ Ріббентроп і Чіано організували так званий перший Віденський арбітраж про територіальні претензії Угорщини до Чехословаччини, за рішенням якого Угорщині

було передано 12 відсотків території і 97 населених пунктів нинішнього Закарпаття, у тому числі Ужгород, Мукачеве, Берегове, родючі низовинні землі. Як наслідок, порушилися економічні зв'язки, комунікації, людські взаємини в краї, що до цього був єдиним цілим.

Незважаючи на складну міжнародну ситуацію і вимушене перенесення столиці з Ужгорода до Хуста, уряду Волошина вдалося здійснити колосальний політичний і соціально-економічний прорив. Почалася підготовка переходу з широкої автономії до самостійної держави. Було сформовано дієвий Кабінет міністрів, який складався з чотирьох міністерств: внутрішніх справ, шкільництва і народної освіти, юстиції та комунікацій; створено службу безпеки, управління поліції в Хусті, відділ преси та пропаганди, засновано урядову щоденну газету "Нова свобода", організовано військові підрозділи самооборони – Карпатську Січ. Перші заходи, що планувалися в краї, охоплювали вирішення питань земельної реформи та розвитку хліборобства і виноградарства. Особливу увагу приділялося електрифікації, розбудові шляхів сполучень, зв'язку. В школах запроваджувалося обов'язкове викладання української мови, було відкрито низку українських гімназій, шкіл, розроблявся проект перенесення Українського вільного університету з Праги до Хуста. Вирішувалися питання культури і мистецтва. 30 грудня 1938 р. уряд А. Волошина затвердив назву української автономії – Карпатська Україна.

Тріумфом української державності стали вибори до крайового Союму 12 лютого 1939 року, в яких узяло участь 92,5% населення. Партія Українське національне об'єднання здобула перемогу (92,4% виборців проголосувало за її список), що підтвердило факт широкої суспільної підтримки української державотворчої акції на Закарпатті в 1938–1939 рр. та дозволило президенту Чехословаччини призначити засідання першого українського парламенту.

14 березня 1939 року на спільній нараді членів Уряду, Української Народної Ради, лідерів партії УНО, депутатів Союму прем'єр-міністр Августин Волошин проголосив самостійність і суверенітет Карпатської України.

Тим часом Гітлер наказав остаточно ліквідувати Чехословацьку суверенну республіку 6 березня 1939 року, а 12 березня дав згоду фашистському регенту Угорщини Горті на військову анексію Карпатської України. На телеграми-прохання А. Волошина в Берлін про захист від агресора німецький консул у Хусті від імені відомства Ріббентропа порадив "не чинити опору угорському вторгненню".

15 березня 1939 року після чеської капітуляції без війни Гітлер приймав військовий парад у Празі. Того самого дня скликаний у Хусті Сойм затвердив факт проголошення цілковитої державної самостійності Карпатської України і обрав президентом новоствореної держави Августина Волошина. З трибуни прозвучали слова: "Наша Земля стає вільною, незалежною та проголошує перед цілим світом, що вона була, а й хоче бути УКРАЇНСЬКА. І коли б навіть нашої молодії Державі не суджено було довго жити, то наш Край залишиться вже назавжди УКРАЇНСЬКИЙ, бо нема такої сили, яка могла б знищити душу, сильну волю нашого українського народу". Державною мовою затверджувалась українська, державним прапором – синьо-жовте знамено, державним гербом – поєднанням закарпатського герба (ведмідь у лівому червоному полі й чотири сині та три жовті смуги – в правому) з тризубом Володимира Великого та хрестом на середньому зубці. Державним гімном став національний гімн "Ще не вмерла України".

Засідання Союму в Хусті відбувалося вже під гуркіт окупаційних військ – угорських гонведів. На всіх напрямках фронту тривали активні бойові дії. Одним із найважливіших був напрям на Хуст – столицю Карпатської України. На боротьбу з ворогом стала Карпатська Січ та інші

загони самооборони, проте сили були нерівними. У кривавих боях на Красному полі, за уточненими даними сучасних дослідників, загинуло до 230 січовиків, чеських воїнів і добровольців; втрати угорців – 160 убитих і 400 поранених. На центральному напрямі бої січовиків з угорськими військами відбулися в Чинадієві, на околиці міст Сваляви та Іршави. 17 березня угорські військові частини втратили 37 чоловік убитими і 134 пораненими. Полягло близько 200 січовиків, понад 400 поранено; в полон було взято близько 300 чоловік. У боях по лінії фронту від Королева до Хуста угорці полонили багато чехів і 450 січовиків, серед яких було чимало галичан. 18 березня останні захисники Карпатської України припинили опір, однак локальна партизанська війна ще тривала. Комусь із учасників бойових дій вдалося емігрувати за кордон, хтось потрапив до полону чи на розправу польським прикордонникам. Змушений покинути країну, А. Волошин виїхав із частиною уряду до Румунії, а потім до Югославії. Незабаром він опинився у Празі, де став останнім ректором Українського вільного університету. В травні 1945-го тут же, в Празі, його заарештував сталінський

"СМЕРШ". Президента Карпатської України замордували в Бутирській в'язниці Москви влітку 1945 року.

... Такою короткою, проте яскравою як спалах була історія Карпатської України. Український уряд на чолі з Августином Волошином проіснував лише півроку. Ще менше часу йому вистачило, аби запалити в серцях закарпатців вогонь національної ідеї, організувати державне життя та забезпечити свою оборону. На відміну від великої і озброєної краще за німців Чехословаччини, молода країна не здалася угорським фашистам без бою. Саме тут, на Красному полі біля Хуста, пролунали перші постріли війни, яка за кілька місяців стала Другою світовою. Відблиск сьйав тих днів ще довгі роки освітлював шлях борцям за незалежність Української держави. Недаремно героїчний вчинок закарпатських українців у 1939 році вітчизняні політологи й історики розглядають як частину процесу державотворення від Київської Русі до здобуття Україною незалежності на початку 90-х років минулого століття.

Тетяна Сергієнко,
кандидат історичних наук.

Роль Карпатської України в українському державотворенні

Нещодавно ми відзначили історичну подію, котра випала на долю Закарпаття й усієї України, – 70-річчя проголошення державної незалежності Карпатської України. Важливо усвідомити, що ця подія не була одномоментним актом, який було здійснено 15 березня 1939 року.

Навіть незважаючи на утворення Української Народної Республіки й Західно-Української Народної Республіки, їх подальше возз'єднання (Акт злуки від 22 січня 1919 року), національно-визвольна боротьба не завершилася успіхом. Більше того, українські землі виявилися поділені між декількома країнами. Державність встановилася на більшості української території у формі радянської республіки, щоправда говорити про її самостійний і незалежний характер не можна. Тому наступним етапом, який став прямим проявом встановлення незалежної української державності на її території, є Карпатська Україна.

Автономна, а згодом самостійна Карпатська Україна, існувала впродовж надзвичайно короткого відрізка часу – з жовтня 1938 року до другої половини березня 1939 року. Незважаючи на це, в краї відбувався такий бурхливий розвиток політичних подій, що до Карпатської України була прикута увага всієї світової громадськості. Цей факт дав можливість говорити про державотворче призначення українців Закарпаття у 1939 році. Недарма сучасні вітчизняні політологи й історики ввели Карпатську Україну в періодизацію українського державотворення. Іншими словами, сьогодні Карпатська Україна розглядається не інакше як один із етапів державного будівництва незалежної України. У цьому полягає найважливіше значення історичних подій, що визнано в наші дні й на офіційному рівні.

Героїчний виступ у 1939 році став своєрідним ланцюжком на хронологічній осі від державності Київської Русі до здобуття незалежності на початку 90-х років минулого століття. Відтак, Карпатська Україна стоїть в одному ряду з державністю Гетьманщини, ЗУНР і УНР, а лідер Карпато-Української держави – Августин Волошин – заслужено, хоча й по смертю, проголошений Героєм України.

Утворення Карпато-Української держави стало наслідком декількох надзвичайно суттєвих факторів – як внутріполітичних, так і зовнішніх. Але, перш за все, це був результат багаторічної діяльності українських патріотичних сил у всіх сферах суспільно-політичного життя. Завдяки активним діям українських політичних партій, товариств, окремих громадсько-культурних діячів поступово зростали національна свідомість краян, самоусвідомлення своєї політичної єдності з усім українським народом.

До Карпатської України закарпатці йшли складним шляхом. Наслідки Першої світової війни надали нового дихання національно-визвольному потугам українців. Вони проявилися в спробах встановлення нових політичних відносин. А реалії Гуцульської Республіки, Хустського конгресу підтверджують прагнення краян до державного життя.

Після входження історичного Закарпаття до складу Чехословацької Республіки (1919 рік), на основі адаптації суспільства до демократичних умов тогочасності розпочався новий етап політичної зрілості закарпатців. Упродовж 20–30-х років ХХ століття вони пройшли важкі випробування демократією, шукали можливості власного державотворення. Крім того, демократична система витворила нове явище суспільно-політичного життя – партійний плюралізм, що виражався в існуванні різних як за культурно-національним складом, так і за структурно-організаційною базою політичних партій.

Внутрішньополітичне становище Карпатської України наприкінці 30-х років було складним і неоднозначним. На деякий час зуміли об'єднати свої зусилля в боротьбі за автономні права представники українського та русофільського напрямів. Ця боротьба завершилася перемогою в жовтні 1938 року, коли празький уряд дав згоду на формування автономного кабінету міністрів Андрія Бродія. Однак, перший уряд діяв недовго. Його заміна кабінетом міністрів Августина Волошина засвідчила кардинальну зміну політичної орієнтації. На відміну від свого попередника, Августин Волошин узяв курс на українізацію всього суспільно-політичного життя краю.

Значною була допомога українців, які проживали в різних країнах світу. Уряду Августина Волошина вдалося встановити стосунки з ба-

гатьма організаціями української діаспори, які організували збір коштів, продуктів харчування та надали іншу матеріальну допомогу населенню Закарпаття. Не залишилися осторонь українці, що проживали в країнах Європи, Азії, Америки та Далекого Сходу. Вони вбачали в автономній державі зародок майбутньої соборної України.

Особливо активізувалася діяльність уряду Карпатської України напередодні та під час виборів до крайового Союму (12 лютого 1939 року), які принесли повну перемогу партії Українське національне об'єднання, дозволивши президенту Чехословаччини призначити засідання першого українського парламенту в історії краю.

14 березня 1939 року на спільній нараді членів уряду, Української Народної Ради, лідерів партії УНО, депутатів Союму прем'єр-міністр Августин Волошин проголосив самостійність і суверенність Карпатської України. Скликаний 15 березня 1939 року Союм затвердив цей факт. У цілому було проведено шість засідань Союму, які прийняли рішення, що мали велику історичну вагу для становлення молодого Карпато-Української держави. Зокрема, Закон №1 проголосив: "§1. Карпатська Україна є незалежна держава; §2. Назва держави є: Карпатська Україна; §3. Карпатська Україна є республіка з президентом, вибраним Союмом Карпатської України, на чолі; §4. Державна мова Карпатської України є українська мова; §5. Барва державного прапора Карпатської України є синя і жовта, при чому барва синя є горішня, а жовта є долішня; §6. Державним гербом Карпатської України є дотеперішній краєвий герб: медвідь у лівім червонім півполі, і Тризуб св. Володимира Великого з хрестом на середньому зубі; §7. Державний гімн Карпатської України є: "Ще не вмерла Україна..."; §8. Цей закон обов'язує зараз од його прийняття".

Обраний Союмом Карпатської України президент Августин Волошин утворив новий уряд у такому складі: прем'єр-міністр і міністр закордонних справ Юліан Ревай, міністр внутрішніх справ Юрій Перевушник, міністр господарства і оборони Степан Ключурак, міністр фінансів та комунікацій Юлій Брацайко, міністр здоров'я і соціальної опіки Микола Долинай, міністр освіти і релігійних справ Августин Штефан.

Рішення Союму змінили державно-правовий статус Карпатської України. З цього часу, хоча в деякій мірі символічно, вона перестала бути складовою частиною федеративної Чехословаччини і стала незалежною державою. Проголошення повної незалежності Карпатської України стало важливим політичним актом, хоч не мало міжнародного визнання. І все ж Карпатська Україна на той час виявилася єдиною державою, де невелика гілка українського народу проголосила свою незалежність і заявила про бажання жити державно-політичним життям.

Молода незалежна держава, так і не розпочавши нормальну життєдіяльність, припинила своє існування. Одержавши згоду Німеччини на окупацію Карпатської України, гортистські війська, не зустрічаючи будь-якого опору з боку чехословацьких військ, упродовж 14–18 березня 1939 року зайняли всю територію краю. Справжній бій їм дали тільки карпатські січовики, хоча зупинити просування ворога їм не могли. Однак, незважаючи на короткотривалість свого існування, саме виникнення Карпатської України як держави ще раз продемонструвало всьому світові, що на Закарпатті живуть українці, які бажають мати свою державність разом із братами з Великої України.

Маріан Токар,
доцент кафедри політології УЖНУ.

Дотримуючись курсу на консолідацію та захист прав підприємництва, розвиток вітчизняної промисловості і торгівлі, зміцнення позитивних тенденцій в економіці та зниження впливу на неї негативних чинників, Торгово-промислова палата України разом із регіональними ТПП успішно працює в інтересах як окремих підприємств, так і держави в цілому.

Це підтверджує підсумковий звіт Президії ТПП України за 2008 рік, оприлюднений президентом палати Сергієм Скрипченком на засіданні Ради ТПП України 24 березня. У звіті зокрема наголошується, що за рік у системі торгово-промислових палат виконано загалом понад мільйон замовлень вітчизняних та зарубіжних підприємств і організацій. Палатівські спеціалісти здійснили близько 97 тисяч товарознавчих експертиз, засвідчили до півмільйона різних форм сертифікатів походження товарів.

Про довіру до ТПП України й регіональних палат, їх високий авторитет свідчить зростання на 9 відсотків членської бази, яка загалом налічує майже 9 тисяч юридичних і фізичних осіб – суб'єктів підприємництва та їх об'єднань. Найбільше у 2008-му поповнили свої ряди Рівненська, Вінницька, Дніпропетровська, Донецька, Волинська, Миколаївська ТПП.

Досить помітна роль торгово-промислових палат у вирішенні загальнодержавних і місцевих програм економічного розвитку. Вони реально впливають на законодавчу та регуляторну політику шляхом надання органам державної влади рекомендацій і пропозицій, вироблених галузевими комітетами підприємств, створеними при палатах. Зок-

ТПП УКРАЇНИ: взаємодія заради економічного зростання

рема, при ТПП України працюють 8 комітетів – базових галузей промисловості, малого і середнього бізнесу, агропромислового комплексу, виставкової діяльності, сфери енергоефективності, легкої промисловості, ринку фінансових послуг, будівельних матеріалів і виробів. Протягом 2008 року відбулося 16 засідань комітетів, на яких розглянуто близько 30 актуальних питань, серед яких – стратегія енергозабезпечення населених пунктів за принципом енергоефективності, проблеми залізничного транспорту і транспортно-експедиторської діяльності, наукового забезпечення розвитку харчової промисловості, закупівлі зерна на внутрішньому ринку й інші. Більшість із пропозицій було враховано при прийнятті рішень вищими органами влади.

Розширюються зовнішньоекономічні зв'язки ТПП України. Торік її відвідали 110 делегацій з 50 країн. На бізнес-форумах вітчизняних і зарубіжних підприємств побували президенти Латвії, Мальти, прем'єр-міністр і голова Палати депутатів Чеської Республіки, міністр торгівлі та промисловості Кувейту, державний міністр із питань міжнародного співробітництва Арабської Республіки Єгипет, інші офіційні особи. Упродовж звітного періоду укладено угоди про співпрацю з торгово-промисловими палатами Швеції, Кувейту, Лівану, Латвії, Асоціацією з економічного та технічного співробітництва між Китаєм та Європою.

Зміцнюються партнерські взаємини зі спорідненими організаціями країн – учасниць СНД та ЄС, Африки, Америки. Активно працюють ділові ради, створені за участю ТПП України. У 14 країнах її представники надають допомогу з просування продукції українських підприємств на зовнішні ринки. 2008-го року палата затвердила своїх представників у Французькій Республіці, Республіці Гвінея, Іспанії та Республіці Гвінея-Бісау.

Ефективною формою роботи центральної і регіональних палат є організація бізнес-форумів і виставок. Варто назвати проведений торік українсько-російський економічний форум "Україна-Росія: співробітництво в інноваційній та

інвестиційній сферах". Він зібрав близько 500 представників підприємств, органів державної влади, регіональних торгово-промислових палат обох країн. Під час Національної виставки Республіки Білорусь у ТПП України відбувся бізнес-форум "Актуальні питання розвитку білорусько-українських торгово-економічних відносин". За участю президентів України та Латвії в Києві пройшов бізнес-форум підприємств двох країн, а в Донецьку – IX економічний форум "Україна-Польща". Аналогічні заходи відбулися разом із підприємцями Бразилії, Боснії і Герцеговини, Греції, Естонії, Китаю, Кіпру, Мальти, Японії та інших країн. У звітному році палатами проведено 293 виставкові заходи, у тому числі організовано 21 експозицію українських підприємств на міжнародних виставках-ярмарках за кордоном.

У ТПП України ефективно функціонує комплексна система довідково-інформаційного та консультативного забезпечення діловою, комерційною, зовнішньоекономічною інформацією. Палата за рік опрацювала понад 2200 запитів, отриманих від українських та іноземних замовників. У цілому по системі палат цей показник становить понад 18 тисяч. Підприємцям надано близько 10 тисяч платних послуг і майже 30 тисяч – пільгових чи безоплатних.

Активно велася пропаганда діяльності ТПП України. Досить сказати, що на п'ятому каналі Українського телебачення в програмі "Палата" показано понад 90 цікавих сюжетів, що готувалися за участю Львівської, Черкаської, Рівненської, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Київської, Одеської та інших палат.

Як і в минулі роки, чітко працювали Міжнародний комерційний арбітражний суд і Морська арбітражна комісія при ТПП України. За вагомий особистий внесок у справу захисту державних інтересів, розвиток науки, багаторічну плідну діяльність голова МКАСу, академік Ігор Побірченко нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України та Почесною відзнакою Верховного Суду України "За вірність Закону".

Інф. "ДВ" ТПП України.

Спростити митне оформлення, зменшити фінансові витрати при тимчасовому ввезенні товарів учасники зовнішньоекономічної діяльності можуть за допомогою карнету ATA – уніфікованого міжнародного митного документу, прийнятого відповідно до положень Конвенції про тимчасове ввезення, укладеної в Стамбулі 26 червня 1990 року. У співробітництві зі Всесвітньою митною організацією Міжнародна торгова палата,

Карнети ATA – зручно і вигідно

Всесвітня федерація палат та національні торгово-промислові палати докладають зусилля для поширення системи ATA серед країн світу, запровадження обігу цих документів у звичайну практику міжнародних ділових стосунків.

Наша держава приєдналася до Стамбульської Конвенції у червні 2004 року згідно із Законом України від 24.03.2004 р. №1661-IV. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31.12.2004 р. №988-р. та "Порядком видачі книжок (карнетів) ATA", затвердженим постановою КМУ від 29.11.2006 р. №1654, повноваження виступати єдиною гарантуючою організацією, що видає в Україні карнети ATA, надані Торгово-промисловій палаті України.

Використання карнетів ATA не є обов'язковим, проте має суттєві переваги:

- зникає потреба заповнювати будь-які митні документи безпосередньо в пунктах пропуску через митний кордон, оскільки карнет ATA заповнюється заздалегідь в організації, що уповноважена його видавати;

- карнет ATA містить відривні аркуші для митних органів країн-учасниць, митний кордон яких перетинається;

- власник карнета ATA при тимчасовому ввезенні товарів на термін до одного року звільняється від сплати ввізного мита, зборів і податків;

- немає потреби надавати грошові застави як забезпечення сплати митних платежів, оскільки сам карнет ATA є такою міжнародною гарантією. Власник карнета ATA оплачує тільки послуги організації, що його видала;

- за одним карнетом ATA товар може бути оформлений для тимчасового ввезення (транзиту) в (через) декілька країн – учасниць міжнародної системи карнетів ATA.

Загальні відомості та порядок отримання карнетів ATA розміщені на веб-сайті ТПП України:

<http://www.ucci.org.ua/ata>

Кон. тел.: (044) 279-23-43, 279-23-44

Ел. пошта: ata@ucci.org.ua

ЗАКАРПАТСЬКА ТПП: традиції і досвід – підприємництву

Підсумки діяльності Закарпатської торгово-промислової палати у 2008 р. та шляхи її подальшого розвитку як складової єдиної системи ТПП України було обговорено 17 березня на засіданні Ради ЗТПП.

У звіті Президії ЗТПП, з яким виступив президент ЗТПП Отто Ковчар, йшлося про те, що впродовж 2008 р. згідно із Законом "Про торгово-промислові палати в Україні" та іншими нормативно-правовими актами, Статутом ЗТПП і рішеннями Президії ЗТПП зусилля палати спрямовувалися на створення сприятливих умов для підприємницької, у т.ч. зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання області, в першу чергу – членів ЗТПП.

Значну увагу було приділено подальшому розвитку співробітництва вітчизняних підприємців з іноземними партнерами, сприянню пошуку ділових партнерів та інвесторів, наданню зовнішньоекономічних і правових консультацій, довідково-інформаційному забезпеченню, розширенню традиційних послуг ЗТПП та підвищенню кваліфікації працівників.

ВЗАЄМОДІЯ З ЧЛЕНАМИ ПАЛАТИ

Станом на 31 грудня 2008 р. кількість членів Закарпатської ТПП складала 240 підприємств і організацій, які представляють основні сфери діяльності в регіоні, – ряд галузей промисловості, аграрний сектор, банківську, страхову, туристичну, транспортно-логістичну галузі, готельно-ресторанний бізнес та ін.

Завдяки активній позиції керівництва ЗТПП у відстоюванні інтересів членів палати зростає довіра до її діяльності та зміцнюється її авторитет, збільшується кількість суб'єктів підприємництва, що звертаються за послугами чи консультаціями. Жоден захід, організований і проведений Закарпатською ТПП, не відбувається без участі представників місцевої влади, фахівців відповідних галузей промисловості, представників мас-медіа, які висвітлюють палатівські події в обласних ЗМІ.

Стало традицією відвідання керівництвом і фахівцями палати підприємств регіону – як членів ЗТПП, так і потенційних кандидатів на членство. Практикуються виїзні засідання Президії ЗТПП безпосередньо на підприємствах області. Постійно розширюється спектр послуг, що безкоштовно чи на пільгових умовах надаються членам палати.

У зв'язку зі вступом України до СОТ та відповідними змінами в податковому, митному законодавстві, валютному регулюванні Закарпатська ТПП організувала і провела в 2008 р. у райцентрах – Хусті, Берегові, Рахові, Сваляві, Перечині, Мукачеві, Тячеві – тематичні семінари, в яких загалом взяли участь понад 450 керівників та фахівців підприємств області. Доповідачами виступили представники Ужгородської, Чопської та Виноградівської митниць, Державної податкової адміністрації в Закарпатській області та міжрайонних і районних податкових інспекцій, банківських установ, страхових компаній, аудиторської фірми "Респект-Конфіденц".

Питання покращення роботи з підприємствами – членами палати неодноразово порушувалися на засіданнях Президії ЗТПП. Діяльність усіх підрозділів спрямовується на збільшення членської бази, впровадження нових видів послуг, покращення їх якості. За активне сприяння діяльності Закарпатської ТПП, значний вклад в економічний розвиток регіону практикується нагородження членів палати Почесним дипломом Президії ЗТПП, а також Грамотою, Відзнакою, Подякою Закарпатської ТПП.

Регулярно проводяться заходи, що мають за мету пропагувати діяльність системи ТПП України в цілому та переваги членства в палаті зокрема. Відповідні матеріали розміщуються в рекламно-інформаційному бюлетені ЗТПП "Діловий вісник" та інших загальнообласних виданнях, робота Закарпатської ТПП висвітлюється на радіо і телебаченні. На веб-сайті палати міститься детальна інформація про діяльність членів ЗТПП.

Із метою захисту інтересів підприємств і організацій Закарпатською ТПП неодноразово готувалися та надсилалися відповідні листи в різні установи та органи влади. Реальна практична допомога надається підприємцям при вирішенні

питань щодо участі у ділових заходах, пошуку партнерів, укладання контрактів і їх реалізації, проведення експертизи товарів, оцінки майна, сертифікації продукції і послуг та ін. Членам палати постійно надсилаються комерційні пропозиції підприємств, інформаційні листи про ділові заходи в Україні й за кордоном.

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Зовнішньоекономічна діяльність Закарпатської ТПП здійснювалась у 2008 р. згідно із затвердженими планами за такими напрямками: поглиблення взаємодії із зарубіжними торгово-промисловими палатами, міжнародними організаціями; розвиток співробітництва з іноземними посольствами і торговими місіями в Україні та посольствами і торговими місіями України за кордоном; прийом зарубіжних делегацій, проведення міжнародних ділових заходів в Україні; організація участі представників вітчизняних бізнесових кіл у ділових місіях та виставкових заходах за кордоном; проведення презентацій продукції та послуг інофірм у м. Ужгороді.

Серед основних заходів, організованих упродовж року, – традиційні тематичні бізнес-зустрічі "Міжнародні контактні дні":

19-20 лютого – "Сільськогосподарська техніка, обладнання, запчастини. Садово-городній інвентар. Посівні матеріали. Добрива й отрутохімікати. Сільгосппродукція і продукти переробки. Обладнання і технології для харчової та переробної промисловості. Продукти харчування і переробки. Упаковка та пакувальна техніка";

25-26 березня – "Лісівництво, лісозаготівля, деревообробка. Меблеве виробництво. Техніка, обладнання, технології, витратні матеріали. Меблі – житлові, офісні, садові, спеціальні. Меблеві заготовки, фурнітура. Столярні вироби. Сувеніри з дерева і лози";

11-12 листопада – "Будівельна техніка, матеріали. Проекти і технології будівництва. Матеріали й обладнання – сантехнічне, опалювальне, вентиляційне, освітлювальне. Предмети інтер'єру житлових і офісних приміщень. Побутове обладнання, господарські товари. Будівельна та побутова хімія".

Загалом учасниками "Міжнародних контактних днів" у минулому році стали представники понад 70 фірм із Австрії, Польщі, Румунії, Словаччини, Угорщини, Чехії та близько 130 українських підприємств із Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Львівської, Рівненської, Хмельницької, Чернівецької областей.

Українсько-австрійські зв'язки.

Закарпатська ТПП у співпраці з Торговим відділом Посольства Австрії в Україні організувала 9 червня українсько-австрійську бізнес-зустріч, у якій взяли участь представники 25 компаній з Австрії та понад 100 з України, зокрема, із Закарпатської, Львівської, Волинської, Івано-Франківської, Тернопільської, Чернівецької, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської та Рівненської областей.

Профіль діяльності австрійських компаній охоплював такі галузі промисловості і сфери діяльності, як машино- і приладобудування; будівельну індустрію; транспорт і логістику; проєк-

(Продовження на 8-9 стор.)

ЗАКАРПАТСЬКА ТПП: традиції і досвід – підприємництву

(Початок на 7 стор.)

тування, виробництво, монтаж і сервіс промислового обладнання; технічне оснащення для водопостачання, очищення повітря, охорони довкілля; автомобільну промисловість; ливарне виробництво, металообробку; торгівлю металом і металевими виробами; торгівлю продуктами деревообробки, меблевими виробами та виробами з картону; постачання обладнання для готелів і ресторанів тощо.

Українсько-бельгійські зв'язки.

На початку 2008 р. розпочався новий бельгійсько-угорсько-румунсько-український проект "Plato Carpathia", що реалізується за підтримки Фламандського уряду в рамках співпраці торгово-промислових палат Східної Фландрії (Бельгія), регіональних ТПП областей Саболч-Сатмар-Берег (Угорщина), Сату-Маре (Румунія) та Закарпатської ТПП. Основна мета проекту – сприяння розвитку малого і середнього бізнесу шляхом вивчення та передачі передового європейського досвіду підприємницької діяльності.

Перший організаційний захід проходив 14-17 квітня у м. Гент (Східна Фландрія), де координатори від торгово-промислових палат із кожної країни-учасниці розробили перспективний план реалізації проекту, а вже 15 жовтня в м. Ужгороді відбулася українсько-бельгійська бізнес-зустріч, організована Закарпатською ТПП разом із ТПП Східної Фландрії задля сприяння налагодженню зв'язків між суб'єктами господарювання України та Бельгії. Черговий захід за програмою "Plato Carpathia" відбувся 21-22 листопада в смт Шаян на Хустщині за участю підприємців з Угорщини, Румунії та Закарпаття. Майстер-клас проводили провідні бельгійські фахівці з менеджменту і головні координатори проекту з країн-учасниць.

Українсько-румунські зв'язки.

Закарпатська ТПП у партнерстві з ТПП повіту Марамуреш (м. Бая-Маре) і ТПСР повіту Сату-Маре реалізувала спільні проекти транскордонного співробітництва, серед яких проект "RURCED – центр регіонального економічного розвитку". Перші заходи за проектом стартували в м. Ужгороді 21-23 січня та 10-12 березня. Представники державних адміністрацій, регіональних палат Марамуреш, Сату-Маре і Закарпаття розглянули існуючі проблеми розвитку транскордонного співробітництва та методи їх вирішення. Під час ужгородських зустрічей проходили й двосторонні переговори українських і румунських підприємців.

У рамках цього ж проекту делегація Закарпатської ТПП з діловою місією відвідала ТПСР Сату-Маре 10-12 лютого та ТПП Марамуреш 13-14 лютого. Завершальне засідання відбулося 7-11 квітня у м. Бая-Маре, де представники владних структур, торгово-промислових палат, наукових установ, громадських організацій консультувались та розробляли спільне бачення стратегії розвитку транскордонного співробітництва, виявлення можливих сфер для активізації взаємодії як на регіональному рівні, так і на рівні окремих підприємств. Паралельно з проведенням засідань у форматі "workshop" проходили ділові зустрічі представників бізнесових структур Закарпатської області та повітів Сату-Маре і Марамуреш. 21-23 травня делегація палати стала учасником туристичної виставки в м. Бая-Маре, де були представлені 4 підприємства – члени ЗТПП, а з 28 травня по 1 червня перебувала в м. Сату-Маре на міжнародній універсальній виставці "СамЕкспо", експонентами на якій виступили 15 підприємств Закарпаття.

22-24 квітня, 5-7 травня та 22-26 червня в рамках нового спільного проекту Закарпатської ТПП і ТПП Марамуреш "RU – ECONdbCLUS" відбулись засідання у форматі "workshop", де розглядалася можливість створення міжнародних кластерів. Учасники засідання ознайомилися з кластерними моделями організації спільної господарської діяльності, які широко впроваджуються в країнах Європи задля підвищення конкурентоспроможності національних підприємств. 23-27 вересня делегація Закарпатської ТПП відвідала ТПП повіту Ботошань, де взяла участь у міжнародній виставці та діловому форумі.

Українсько-сербські зв'язки.

У Закарпатській ТПП 28 лютого була проведена презентація сербської фірми "IG Invest Gradnja", яка виробляє обладнання для хлібопекарського виробництва.

Українсько-словацькі зв'язки.

У м. Попрад 24 вересня проведено п'яте робоче засідання Українсько-словацької ділової ради – дорадчого органу торгово-промислових палат України та Словаччини. Учасники розглянули напрацьовані результати й окреслили нові можливості та перспективи для поглиблення двосторонньої співпраці. Узагальнені пропозиції сторін передано до відповідних міністерств і відомств двох країн.

2 жовтня палатою була організована презентація продукції ТОВ "Тензона-Булат" з м. Чернівці, засновником якого виступила словацька фірма "Tenzona Bratislava s.r.o."

Українсько-угорські зв'язки.

У м. Ніредьгаза 26 лютого відбулась завершальна конференція за навчально-тренінговою програмою "Плато-Україна", де брали участь представники робочих груп "Плато" з Угорщини, України, Румунії та Бельгії.

Успішно тривала робота за спільним навчальним проектом ТПП області Саболч-Сатмар-Берег та Закарпатської ТПП, що реалізувався в рамках Програми сусідства "Угорщина-Словаччина-Україна INTERREG IIIA/TACIS". Навчання проходило 3-7 лютого, 2-6 березня, 30 березня – 3 квітня у формі тематичних семінарів. Проект мав за мету сприяти підвищенню кваліфікації представників малого й середнього бізнесу нашого краю та сусідів-угорців, зміцнювати взаємовигідні добросусідські відносини, відкривати нові можливості та перспективи взаємодії бізнесових структур. По завершенні навчання учасники отримали відповідні сертифікати про підвищення кваліфікації – набуття навиків із побудови команди фахівців та розробки маркетингової стратегії.

За організації Закарпатської ТПП відбулися й інші ділові заходи: 29-30 серпня – поїздка представників вітчизняних підприємств на сільськогосподарську виставку та бізнес-зустріч "Фермер-Експо" у м. Дебрецен, 1-2 грудня – на міжнародну конференцію країн Карпатського басейну у м. Мішкольц; 17 вересня – презентація в м. Ужгороді продукції угорської фірми "Ganz Vizger & Armatura", а 9 грудня – "Infoware"; 15 грудня – VIII спільне засідання Українсько-угорської та Угорсько-української секцій національних торгово-промислових палат та угорсько-український діловий форум у м. Будапешт.

Українсько-хорватські зв'язки.

У червні та серпні палата організувала ділові поїздки до Хорватії, під час яких у Торгово-промисловій палаті м. Загреб відбулись хорватсько-українські бізнес-зустрічі. В результаті переговорів керівниками Закарпатської та Загребської торгово-промислових палат досягнуто домовленості про підготовку проекту угоди про співпрацю, покликаною стимулювати розширення зв'язків бізнесових кіл двох країн на регіональному рівні.

Українсько-чеські зв'язки.

У Закарпатській ТПП 25 вересня проходив українсько-чеський бізнес-форум, на якому представники 10 підприємств із Чеської Республіки провели переговори з представниками 25 підприємств Закарпатської та Львівської областей. У його рамках на базі готельного комплексу "Дружба" відбулася виставка текстильних виробів та показ моделей одягу відомих чеських дизайнерів.

Традиційними послугами Закарпатської ТПП, які стосуються зовнішньоекономічної діяльності, залишаються консультації з економічних і правових питань, здійснення маркетингових досліджень, надання адресних довідок і цінової інформації, проведення експертизи прайс-листів та ін.

Регіональний центр Асоціації товарної нумерації "GS1-Україна", що працює при Закарпатській ТПП, надає консультації з питань членства в міжнародній системі "GS1", оформлення документів для вступу в "GS1-Україна" і присвоєння штрихових кодів товарам. За звітний період було укладено 20 таких договорів, оформлено та переоформлено 543 заявки.

ПРАВОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

До основних заходів, які здійснює юридична служба Закарпатської ТПП, слід віднести вивчення та впровадження практичного досвіду діяльності постійно діючих третейських судів при регіональних торгово-промислових палатах і ТПП України, підготовку нормативних матеріалів для проведення семінарів з питань податкового та митного законодавства, організацію і проведення курсів підвищення кваліфікації "Правові та практичні аспекти державних закупівель в Україні", участь фахівців-юристів у підготовці й реалізації міжпалатівських проектів, грантових програм та ін.

Окрім цього, у 2008 р. надавалися послуги з юридично-правового забезпечення діяльності Закарпатської ТПП та її відділень у м. Хуст і Мукачево, а також підприємств і організацій області – консультування з правових питань; розробка, підготовка, експертиза договорів, угод та інших документів; розробка та виготовлення кадрових документів; розробка проектів контрактів та договорів із різних видів господарської діяльності; юридичні консультації в галузі іноземних інвестицій; підготовка проектів зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і юридичний супровід їх виконання; експертиза документів на випадок настання форс-мажорних обставин та підтвердження факту їх настання.

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ПОСЛУГИ

За звітний період виконано 1581 замовлення на письмові переклади. З них – для підприємств та організацій 872, у т.ч. для членів палати – 220. Всього виконано перекладацьких робіт загальною кількістю 274 923 авторських аркуші, з яких близько 63% припадає на переклади з іноземних мов українською та 37% – з української іноземними мовами. Крім того надавалися послуги з усного перекладу під час міжнародних ділових заходів, що проводилися Закарпатською ТПП. На базі палати практикується організація курсів із вивчення іноземних мов.

ВИСТАВКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Протягом року Закарпатська ТПП організовувала низку виставкових заходів, серед яких – виставки в рамках ділових зустрічей "Міжнародні контактні дні" в м. Ужгороді 19-20 лютого, 25-26 березня, 11-12 листопада. Загальна кількість українських експонентів – 16, іноземних – 29. За допомогою палати 20 вітчизняних підприємств представили свої експозиції на закордонних тематичних виставках, серед яких виставки в Румунії – "Туризм" у м. Бая-Маре 21-23 травня, "СамЕкспо" у м. Сату-Маре 28 травня – 1 червня; в Угорщині – виставка "Фермер-Експо" у м. Дебрецен 29-30 серпня.

ЕКСПЕРТИЗА ТОВАРІВ І СИРОВИНИ

У 2008 р. спеціалісти Закарпатської ТПП, згідно з посадовими інструкціями, проводили експертизи кількості і якості вітчизняних та імпортованих товарів, здійснювали аналіз витрат давальницької сировини при виготовленні продукції, визначали відсоткове співвідношення вартості сировини до вартості готової продукції.

Усього проведено 4184 експертизи, тобто на 60 більше у порівнянні з 2007 р., у т.ч. товарознавчих – 881, що на 415 перевищує показник минулого року. Зростання відбулося переважно завдяки замовленням ТПП "Закарпатський нафтовий холдинг" на проведення експертиз із контролю кількості нафтопродуктів.

Виконувалися також замовлення з надання експертних висновків щодо визначення коду УКТ ЗЕД, розрахунку виходу готової продукції з давальницької сировини, контролю якості лісо-матеріалів, що експортувалися до країн ЄС, визначення країни походження товару.

ОЦІНКА МАЙНА І МАЙНОВИХ ПРАВ

Фахівці палати за звітний період виконали 409 замовлень з оцінки різних видів майна, що на 85 більше, ніж у 2007 р. У тому числі: з оцінки нерухомого майна – 183 замовлення, дорожньо-транспортних засобів – 91, обладнання – 33, інших видів майна – 69.

Виконано 108 робіт з оцінки майна на замовлення державних органів. Із них для Державної митної служби України – 28, Управління Служби безпеки України в Закарпатській області – 19, судів, виконавчої служби, прокуратури – 47.

Закарпатській ТПП у 2008 р. продовжено термін дії Сертифікату суб'єкта оціночної діяльності ФДМУ, що дає повноваження на проведення робіт із оціночної діяльності до 2011 р., а також надано Ліцензію Державного комітету із земельних ресурсів на право проведення землеоціночних робіт до 2013 р.

СЕРТИФІКАЦІЯ ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ

За 2008 р. Закарпатська ТПП засвідчила і видала 7973 сертифікати походження українських товарів, у т.ч. за формою "А" – 4665 шт., "Т" – 1610 шт., "СТ-1" – 1472 шт. У порівнянні з минулим роком кількість засвідчених сертифікатів (через зменшення експортних поставок підприємствами регіону) зменшилась на 1239 шт., у т.ч. за формою "А" на 799 шт.

Водночас відбулося зменшення кількості засвідчених сертифікатів походження текстильної форми "Т" через те, що багато підприємств легкої промисловості краю завозить давальницьку сировину з ЄС із сертифікатом походження "EUR-1" і дістає відповідно сертифікат форми "А" замість отриманого раніше текстильного сертифіката походження, який видавався не на транспортну одиницю, а на кожну категорію текстильної продукції.

Минулого року в палату поступило 12 запитів Держмитслужби України на верифікацію сертифікатів походження за формою "А", "Т" і "СТ-1". Виноградівська митниця подала 3 запити з метою перевірки достовірності видачі сертифікатів походження за формою "СТ-1" та "А", ще 2 відповідні запити поступили з митниці Білорусі та Росії.

ДОВІДКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Станом на 31 грудня 2008 р. довідково-інформаційний фонд Закарпатської ТПП на паперових носіях становив 1175 примірників. Кількість нових надходжень за звітний період – 70 примірників, у тому числі: книг і брошур – 10 (всього 257); адресних ділових довідників – 3 по 3 країнах (всього 110 по 21 країні); періодичних видань – 24 (всього 434); товарних, рекламних каталогів і проспектів – 22 (всього 241); інших видань – 11 (всього 131).

Загальна кількість електронних ресурсів ділової інформації, зокрема баз даних виробників товарів і послуг країн Європи, довідково-інформаційних систем на CD і в локальній мережі складає 94 одиниці, кількість нових надходжень – 9 одиниць. ДІФ постійно поповнюється інформаційними виданнями регіональних ТПП, іншою діловою вітчизняною та зарубіжною періодикою. Палата внесена в реєстр "Укрдовідки" та електронного видання "Компас", має доступ у режимі "on-line" до відповідних електронних баз даних.

Задля цілеспрямованішого використання мережі Інтернет її ресурси систематизовані за тематикою в довіднику "Електронні ресурси ділової інформації", що налічує близько 3100 записів. Постійно поповнюються власні інформаційні ресурси, на основі яких розвивається система довідково-інформаційних та консультативних послуг. Систематично доповнюються бази даних "Ділові пропозиції українських підприємств", "Ділові пропозиції іноземних фірм".

Оновлений веб-сайт Закарпатської ТПП містить докладну інформацію про палату та події, які відбуваються у сфері бізнесу, українською, російською, англійською, німецькою, словацькою, угорською та румунською мовами.

ВЗ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Згідно з планом проведення ділових заходів Закарпатської ТПП у 2008 р. рекламні інформаційні матеріали розміщувалися в обласних засобах масової інформації. Палата видає інформаційно-реklamний бюлетень "Діловий вісник", загальний тираж якого за рік становив 3000 екз. Основні тематичні рубрики "ДВ" – соціально-економічний розвиток області та окремих районів; діяльність і послуги Закарпатської ТПП, підприємств і організацій – членів палати; репортажі з ділових заходів, організованих за участю ЗТПП; нормативно-правова база підприємництва; виставковий календар в Україні й за кордоном; комерційні пропозиції вітчизняних і зарубіжних фірм. Електронна версія "Ділового вісника" розміщена на веб-сайті палати.

Марта Манцулич,
секретар Президії Закарпатської ТПП,
віце-президент ЗТПП.

НОВА ЄВРОПА: п'ять років потому

У травні 2004 року відбулося п'яте – найбільше розширення Європейського Союзу за всю історію його створення і розбудови. До європейської спільноти долучилися одразу 10 країн – Естонія, Латвія, Литва, Мальта, Польща, Словаччина, Словенія, Чехія, Угорщина та Кіпр. Чимало представників Старої Європи 5 років тому висловлювали побоювання, що приєднання такої великої кількості незможних держав призведе до послаблення економічної могутності 15 країн тодішнього складу ЄС. І деякі ознаки цього, хоча й слабкі, такі мали місце. Зокрема, через "делокалізацію" на Схід виробництв великих європейських підприємств, які прагнули бути ближче до нових ринків збуту. Проте очевидним було й те, що розширення Європейського Союзу сприятиме, насамперед, вирішенню проблем на ринку праці, в секторі послуг, виробленню спільної політики у боротьбі зі злочинністю та нелегальною імміграцією, створить передумови для зростання обсягів внутрішнього валового продукту східно- та центральноєвропейських держав, перетворюючи ЄС на одного з найбільших світових економічних гравців.

Нещодавно Європейська Комісія опублікувала дослідження щодо результатів розширення Євросоюзу 2004 року. Аналіз його впливу на фінансову стабільність, внутрішній ринок та трудову міграцію в Євросоюзі констатує підвищення стандартів життя в нових країнах ЄС, модернізацію їх економік, стабілізацію інституцій і законодавства, й водночас – створення нових інвестиційних та експортних можливостей у старих країнах ЄС. Останні дані статистичної служби Європейського Союзу – Евростату показали, наприклад, що після розширення Євросоюзу експорт зі старих до нових країн – членів ЄС зріс із 121,17 млрд. євро до 268,93 млрд. євро в 2008 році. З часу приєднання 10 нових країн до Євросоюзу обсяги їх економічного зростання склали в середньому 22,5%. Ці показники значно перевищують обсяги 15 старих країн ЄС, які зросли за 5 років лише на 8,3 відсотка.

Найвагоміших успіхів досягла Словаччина. У 2008 році обсяги її внутрішнього валового продукту були на 35,8 відсотка вищими від показників 2004-го. Найслабшим виявився економічний розвиток Угорщини, де ВВП зріс лише приблизно на 10 відсотків. Серед кращих – показники Литви (30,5%), Латвії (30,3%), Чехії (25,6%), Естонії (23,5%), Польщі (23%) та Словенії (22,2%). Трохи нижчі показники мають Кіпр (17,2%) і Мальта (14,3%). Щоправда, з минулого року внаслідок світової кризи економічне зростання всіх нових країн ЄС значно сповільнилося, і швидке відновлення тенденції розвитку їх економік експерти не обіцяють. Зважаючи на кризову ситуацію, Євросоюз уже виділив їм 7 млрд. євро допомоги зі своїх фондів, ще 11,5 млрд. євро передбачається надати як позику.

Сьогодні до складу Європейського Союзу входить 27 держав: із січня 2007 року членства в ЄС набули ще дві країни – Болгарія і Румунія. Офіційний статус кандидатів у члени Євросоюзу мають Хорватія, що може завершити переговори про вступ уже цього року за умови вирішення давнього територіального спору зі Словенією, Туреччина, з якою переговори про вступ, за оцінкою експертів, можуть затягнутися на 10-15 років внаслідок гальмування темпів проведення реформ, необхідних для євроінтеграції, а також Македонія, відновлення переговорів про членство котрої в ЄС можливе, зокрема, після вирішення суперечки з Грецією стосовно назви цієї маленької балканської країни. Офіційну заяву на надання кандидатського статусу подала в грудні минулого року Чорногорія, у квітні цього року – Албанія. Аналогічні кроки мають намір зробити незабаром Сербія та Боснія і Герцеговина. Членом Євросоюзу може стати і Косово, однак головною перешкодою є небажання визнавати незалежність краю кількома країнами – членами ЄС.

Через п'ять років після п'ятого розширення Європейського Союзу з'явилося чимало євроскептиків, які висловлюють невдоволення його результатами. Деякі політики з країн Європи прямо заявляють, що подальше розширення ЄС слід припинити, бо економічна криза і без того загрожує зростанням безробіття та спадом європейського добробуту. Захисна реакція європейських країн пояснюється ще й тим, що не вдається провести реформи всередині Євросоюзу,

передбачені Лісабонською угодою, яка досі не отримала підтримки всіх країн – членів ЄС. Нова суперечка щодо доцільності подальшого розширення Євросоюзу спалахнула в березні. Під час зустрічі міністрів закордонних справ країн ЄС представники Франції та Німеччини відкрито заявили, що Європейський Союз не в змозі приймати нових членів без проведення інституційної реформи. Хоча лідери більшості країн Європи виступають проти прив'язки розширення Євросоюзу до ратифікації Лісабонської угоди та засуджують позицію Парижа і Берліна, ризик конфронтації всередині ЄС залишається високим. Економічна криза лише посилює євроскептичні настрої на теренах Європи.

В економічному прогнозі Єврокомісії зазначено, що європейська економіка перебуває посередині найглибшої та найпоширенішої рецесії в післявоєнний період, і економічна криза в ЄС буде більш глибокою і тривалою, ніж передбачалося. За прогнозом, падіння ВВП за підсумками 2009-го очікується на рівні 4% у порівнянні з 2008 роком, хоча раніше прогнозувалося зниження лише на 2%. Водночас, у 2010 році очікується певна стабілізація зі зростанням ВВП на рівні 0,9% порівняно з нинішнім роком. Триваючий економічний спад суттєво відобразиться на ринку праці, що призведе до зростання рівня безробіття в 2010 році до 11% у порівнянні з 8,3% в березні 2009-го. Загалом, протягом 2009-2010 років кількість робочих місць у Євросоюзі, за прогнозами Європейської Комісії, зменшиться на 8,5 млн. Криза відобразиться і на дефіцитах бюджетів країн – членів ЄС. Так, нинішнього року бюджетний дефіцит практично подвоївся – з 2,8% ВВП до 6% ВВП, а в 2010 році сягне 7,25% ВВП. Водночас, Єврокомісія прогнозує продовження уповільнення інфляції, яка цьогогоріч становитиме менше 1% у країнах Євросоюзу загалом і менше 0,5% – в країнах єврозони зокрема. Наступного року інфляція може сягнути 1,25% в усіх країнах – членах ЄС.

Через відсутність спільної економічної політики та дієвих механізмів, що мали б застосовуватися в кризові періоди, нині все чіткіше проглядається непорозуміння між замомною Старою Європою та державами, які набули членства після 2004 року. На безрезнемові самі лідери країн – членів ЄС була відкинута ідея створення цілісної програми порятунку для ряду держав, чий економіки потерпають від кризи найбільше. Попри те, що східні лідери змалювали своїм західним колегам непривабливу перспективу: якщо їх країни не матимуть дієвої підтримки Євросоюзу, то економічний обвал на Сході може призвести до масової трудової міграції на Захід. Із огляду на девальвацію національних валют вони висунули й пропозицію переглянути умови приєднання нових країн ЄС до зони єдиної європейської валюти. Проте, прискореного розширення єврозони в умовах глобальної фінансово-економічної кризи теж не передбачається. Відмова офіційного Брюсселя від створення допомогового фонду для країн Сходу та від спрощення прийому в єврозону багатьма аналітиками розцінюється як передумова для створення нової економічної "залізної завіси". Хоча політичного розколу на табори наразі не спостерігається, захоплення європейською мрією, яке панувало в травні 2004-го на кордонах від Мальти до Польщі, вже давно розвіялося. Натомість, все частіше виникає запитання: як зберегти об'єднану Європу об'єднаною?

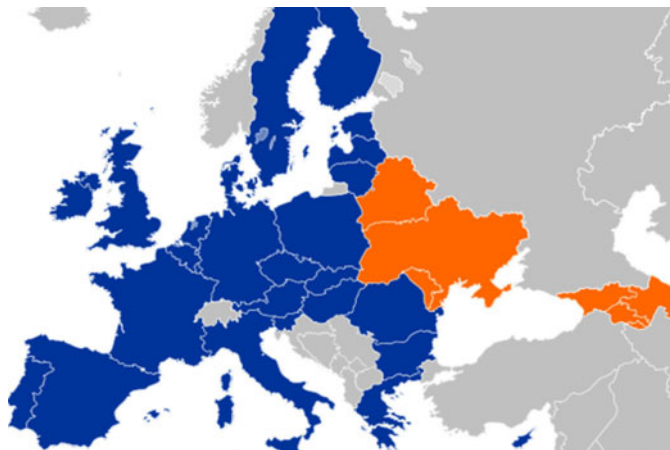
СХІДНЕ ПАРТНЕРСТВО – поглиблення політики сусідства

Програма Європейського Союзу "Східне партнерство", спрямована на зміцнення стосунків зі східними сусідами – Україною, Молдовою, Білоруссю, Грузією, Вірменією та Азербайджаном, була ініційована Польщею за підтримки Швеції у травні 2008 року. Вже у червні на саміті Ради ЄС ця ініціатива, як продовження "Європейської політики сусідства", знайшла підтримку всіх представників держав – членів Євросоюзу, а в грудні Європейська Комісія затвердила відповідні пропозиції, зробивши акцент на створенні зони вільної торгівлі, підписанні угоди про асоціацію, лібералізації візового режиму для країн-учасниць, співпраці у сфері енергетичної безпеки. У березні цього року Європейська Рада схвалила "Східне партнерство", оголосивши, що офіційний старт нової зовнішньополітичної ініціативи Євросоюзу, яка пропонує шістьом пострадянським країнам співпрацю на інтеграційних засадах, буде дано на початку травня в Празі під час саміту за участю представників країн-членів та країн-партнерів ЄС. Упродовж 2009–2013 років на реалізацію програми планується виділити з фонду "Інструменту європейського сусідства і партнерства" 600 млн. євро, з яких 250 млн. євро – кошти, вже передбачені "Європейською політикою сусідства", а 350 млн. євро – кошти, виділені додатково для "Східного партнерства".

Слід зауважити, що в березні до концепції "Східного партнерства" було внесено корективи, які свідчать про суттєве послаблення її "амбітності". Передусім це стосується мети програми. На відміну від грудневої Комунікації Єврокомісії у Декларації Європейської Ради йдеться лише про "створення умов" для подальшого впровадження між ЄС та державами-партнерами відносин на основі політичної асоціації та економічної інтеграції. Також довгостроковим пріоритетом розглядається вже не запровадження безвізового режиму, а лише його лібералізація. І що важливо – документом взагалі не передбачено перспективу членства в ЄС для країн-партнерів. На думку багатьох аналітиків, це може зменшити привабливість та потенціал "Східного партнерства", ставлячи під сумнів спроможність ініціативи Євросоюзу у повній мірі забезпечити задеклароване "значне посилення" політики сусідства щодо східноєвропейських держав.

В Україні до ініціативи ЄС ставляться відносно стримано, адже значна кількість пропозицій, заявлених в рамках програми, вже реалізується у визначених форматах на двосторонньому рівні. У Міністерстві закордонних справ "Східне партнерство" сприймають як пошук можливостей для співпраці між ЄС та східноєвропейськими країнами, які не могли бути реалізовані в рамках неефективної з точки зору України "Європейської політики сусідства". Ключовою передумовою успішної реалізації програми є належне врахування Євросоюзом пропозицій і потреб усіх зацікавлених сторін, чітке усвідомлення європейської ідентичності країн-партнерів у ході подальшої розбудови "Східного партнерства". Українська сторона розглядає програму як доповнення до двостороннього формату відносин Україна–ЄС, підтверджуючи готовність підтримувати та брати участь у реалізації зовнішньополітичної ініціативи ЄС настільки, наскільки це відповідає інтересам держави та сприятиме процесу її євроінтеграції.

Із метою демонстрації конструктивного характеру відносин з ЄС, Україна – як найбільш прогресивна держава-партнер – налаштована прагматично використовувати ті елементи "Східного партнерства", що мають інноваційний характер для двосторонніх відносин. Практичний інтерес для України зокрема представляють п'ять флагманських проектів Європейського Союзу, відображених у Декларації Празького саміту, – програма управління кордонами (створення інтегрованої інфраструктури митного та прикордонного контролю на основі стандартів ЄС на кордонах країн-учасниць); інструмент сприяння малим та середнім підприємствам (надання експертної і технічної допомоги, а також мікрокредитів); розвиток регіональних ринків електроенергії, підвищення енергоефективності, використання відновлювальних джерел енергії (розбудова інтегрованого регіонального ринку електроенергії між країнами-учасницями за умови фізичного сполучення енергомереж країн-партнерів та країн ЄС); розвиток Каспійсько-Чорноморського енергетичного коридору до ЄС (створення інфраструктури транспортування енергоносіїв від країн Каспійського басейну до Європи, формування правового режиму транспортування на основі стандартів та норм ЄС); співпраця у сфері запобігання й реагування на природні та антропогенні катастрофи (налагодження ефективної взаємодії між ЄС та країнами-партнерами, а саме – між національними органами з питань надзвичайних ситуацій та відповідними спеціалізованими установами ЄС). Важливими інноваціями "Східного партнерства" є чотири ключові тематичні платформи, що стануть практичною основою для співпраці країн-партнерів з ЄС. Перша платформа стосується утвердження демократії і верховенства права, друга – економічної інтеграції і регулятивної кон-

вергенції, третя – енергетичної безпеки і екології, четверта – міжлюдських контактів, насамперед, спрощення візового режиму.

Наскільки стійким виявиться в подальшому багатосторонній вимір "Східного партнерства" залежатиме від того, наскільки Європейський Союз і країни-партнери зможуть подолати потенційні небезпеки, до яких провідні політологи відносять брак політичного інтересу з боку ряду країн-членів ЄС, відмінність інтересів серед самих східних партнерів, а також протидію процесу їх євроінтеграції з боку третіх сторін. Україна намагатиметься якомога повніше використати зовнішньополітичну ініціативу Євросоюзу в контексті своїх євроінтеграційних прагнень і намірів. Маючи всі шанси стати провідною країною в "Східному партнерстві", наша держава може закріпити за собою роль регіонального лідера під егідою ЄС. Білорусь у "Східному партнерстві" має вибіркову зацікавленість і, скорше за все, братиме участь у проєктах економічної інтеграції задля залучення в країну європейських інвесторів. Молдова хоч і декларує курс на європейську інтеграцію, проте не в змозі у повній мірі скористатися інтеграційними можливостями "Східного партнерства". Наразі дійсними намірами країни є отримання ширшого доступу до ринку ЄС, поглиблення економічної інтеграції, спрощення пересування громадян до країн ЄС. Азербайджан, висловлюючи в цілому позитивне ставлення до зовнішньополітичної ініціативи Євросоюзу, більше зацікавлений у розвитку двосторонніх енергетичних відносин. Серед інших пріоритетів – безпека в регіоні, спрощення візового режиму. Вірменія в рамках "Східного партнерства" підтримуватиме, насамперед, проєкти, що стосуються економічної інтеграції, – країна зацікавлена у створенні зони вільної торгівлі з ЄС. Важливим фактором залишається можливість стабілізації ситуації на Південному Кавказі. Грузія також демонструє всебічну підтримку "Східного партнерства", прагнучи до інтеграції з ЄС. Проте головними проблемами, які потребують вирішення, вважає безпеку і стабільність на Кавказі, енергетичну безпеку, включаючи безпеку енерготранзиту.

Щодо третіх сторін, до яких відносять у першу чергу Росію і Туреччину, то в Декларації Празького саміту зазначено: на тимчасовій основі вони можуть брати участь у конкретних проєктах, видах діяльності, тематичних платформах, якщо це сприятиме досягненню цілей "Східного партнерства". Туреччина висловлює свою зацікавленість у залученні до проєктів "Східного партнерства", що може сприяти посиленню її ролі як лідера в Чорноморському регіоні та зростання впливу на Кавказі, проте – за однієї умови: залучення до "Східного партнерства" не має заміняти перспективу набуття країною членства в Європейському Союзі. Росія теж не може залишатись осторонь процесів, які розвиватимуться у форматі "Східного партнерства", вважають у Брюсселі, хоч і сприймає будь-які ініціативи ЄС на пострадянському просторі як перешкоду зміцненню власного впливу і захисту національних інтересів, прагнучи сама очолювати інтеграційні процеси в цьому регіоні. Отож, попри накопичення внутрішніх проблем, до яких належать незавершений процес ратифікації Лісабонського договору і, відповідно, неможливість інституційного реформування Євросоюзу, зосередженість на подоланні наслідків світової фінансово-економічної кризи, внутрішні розбіжності між країнами-членами ЄС стосовно майбутніх взаємин зі східноєвропейськими сусідами та Росією, Брюсселю заради імплементації всіх своїх ініціатив залишається дотримуватися паритету в розвитку політики на пострадянському просторі, доводячи що "Східне партнерство" – не боротьба за сфери впливу, а намагання просувати європейську демократію на Схід.

Отто Ковчар,
член Ради ТПП України,
співголова Українсько-словацької ділової ради,
віце-президент Ради ТПП Карпатського регіону,
президент Закарпатської ТПП.

УКРАЇНА-УГОРЩИНА

Мінекономіки Угорщини співпрацюватиме із Закарпатською ТПП

Міністерство економіки і національного розвитку Угорської Республіки та Закарпатська торгово-промислова палата, задля подальшого розвитку міждержавних і міжрегіональних економічних зв'язків, розбудови нових взаємовигідних форм співробітництва, розширення комерційних та інвестиційних можливостей, розвитку ділових

і правових засобів захисту інтересів підприємництва, співпрацюватимуть у вирішенні питань, які належать до їх компетенції, представляють взаємну зацікавленість, узгоджуються з державно-правовими нормами Угорщини й України. Про це йдеться у декларації, підписаній 30 квітня в Будапешті заступником начальника управління Мінекономіки та національного розвитку УР Габором Герні та президентом Закарпатської ТПП Отто Ковчаром.

Використовуючи власні можливості та наявні економічні, правові й інші засоби, сторони стимулюватимуть розвиток транскордонної співпраці суб'єктів малого й середнього підприємництва; сприятимуть організації і проведенню бізнес-зустрічей, семінарів, виставкових, презентаційних, інших ділових заходів; інформуватимуть про зміни в правовій і фінансовій сферах, а також у сфері, пов'язаній з підтримкою бізнесової та інвестиційної

діяльності, залучаючи за необхідності відповідні міністерства, відомчі управління, банківські установи, громадські, правозахисні організації, бізнесові структури і їх об'єднання.

Передбачається створення робочої групи з представників сторін, які опрацюватимуть конкретні питання щодо реалізації спільних проектів, – із розвитку інфраструктури та послуг (наприклад, інноваційних інкубаторів, промислових парків, логістичних центрів та ін.); зі сприяння безпосередній взаємодії малих і середніх підприємств, насамперед задіяних у промисловості і торгівлі, сфері інновацій і трансферу технологій; із збереження і примноження національних традицій у сфері народних промислів, ремесел, виноробства, сільського туризму; з поширення досвіду європейської економічної інтеграції, відповідних знань у рамках навчальних бізнес-програм, що здійснюються під егідою ЄС.

Вл. інф.

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ

“КЛАСТЕРИ І ПРОМИСЛОВІ ПАРКИ”

Із метою підвищення конкурентоспроможності національних підприємств на зовнішніх ринках по всій Європі широко впроваджується кластерна модель організації господарської діяльності. В Угорщині розвиток кластерів як форми ринкової централізації за сучасних умов світового господарства відбувається в рамках загальнодержавної програми “Полюс” – складової частини стратегічного “Плану розвитку нової Угорщини”.

Про теоретичні та практичні аспекти структурування економіки і побудови зовнішньоекономічної політики в країнах Карпатського регіону, ринкові механізми та інструменти державного регулювання діяльності внутрішніх і міжнародних кластерів ішлося на міжнародних конференціях, що відбулися 30–31 березня у містах Берегові та Виноградіві за участю представників Міністерства національного розвитку та економіки Угорської Республіки, Консульства УР у м. Берегові, органів державної виконавчої влади Берегівського і Виноградівського районів, громадських організацій, наукових установ, бізнесових об'єднань. Закарпатську ТПП представляли президент ЗТПП Отто Ковчар та завідувача сектором зовнішньоекономічних зв'язків ЗТПП Катерина Зейкан.

Українські учасники мали змогу ознайомитись з передовим досвідом Угорщини у створенні та організації діяльності сучасних і ефективних інституцій конкурентоспроможної й інноваційної економіки. Загальнодержавна програма ґрунтується на двох основних принципах: розбудова кластерів і горизонтальний економічний розвиток. Метод кластеризації стимулює створення об'єднань, які в середньостроковій перспективі зможуть підвищити міжнародну конкурентоспроможність, бе-

ручи до уваги в першу чергу види діяльності з високою доданою вартістю, інноваційні й орієнтовані на експорт. Горизонтальний економічний розвиток створює основу для успішної роботи кластерів, забезпечуючи сприятливі умови для розвитку бізнесу завдяки наявності підготовлених людських ресурсів, ефективних інноваційних технологій та інструментів.

Із доповідями на конференціях виступали: заступник начальника управління Міністерства економіки та національного розвитку УР Габор Герні – “Можливості співробітництва підприємств у Карпатському регіоні”; головний радник міністерства Янош Товт – “Створення та діяльність інституцій інноваційної і конкурентоспроможної економіки в Угорщині – кластерів, промислових парків, інноваційних центрів та інкубаторів”; радник міністерства Ласло Ловас – “Конкурентоспроможність економіки, стабільність і ланцюговий бар'єр”; спеціаліст проєктної фірми “Полюс” Золтан Бенда – “Розвиток кластерів у рамках угорської програми “Полюс”; експерт, науковець, представник ЗАТ “Мішкольцький Холдинг” Гергель Шоош – “Можливості співробітництва з Угорським кластером нанотехнологій і матеріалознавства”; експерт, науковець Ференц Понуш – “Розвиток Мішкольцького промислового парку та проєкт Мегатронічного промислового парку”; виконавчий директор Закарпатського регіонального відділення Асоціації міст України Олег Лукша – “Актуальні проблеми розвитку кластерної економіки Закарпаття”.

Катерина Зейкан,
секретар Українсько-угорської секції ТПП України,
зав. сектором ЗЕЗ Закарпатської ТПП.

УКРАЇНА-СЛОВАЧЧИНА

Словацька ділова місія в Ужгороді

Міцні ділові відносини Закарпатської ТПП з регіональними ТПП Словаччини дедалі більше виходять за межі існуючих двосторонніх угод, свідченням чого є впровадження нових форм взаємодії в рамках реалізації спільних палатівських програм і проєктів, які поширюються на пріоритетні в нинішніх умовах галузі промисловості та найбільш затребувані види діяльності. Нещодавно неабиякий потенціал співробітництва продемонстрували представники підприємницьких структур зі словацьких міст Нітра і Тренчин, які 26 березня приїхали в Ужгород, аби взяти участь у бізнес-зустрічці із закарпатськими підприємцями.

З вітанням до ділового зібрання звернулися президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар, перший секретар представництва МЗС України в м. Ужгороді Михайло Дзикор, представники регіональних ТПП Словаччини: м. Тренчин – Боріс Паулен і м. Нітра – Мірослав Масарік та Іван Белка.

О. Ковчар провів мультимедійну презентацію економічних, інвестиційних, туристичних можливостей Закарпаття, окремо акцентуючи на низці актуальних питань, що стосуються законодавчих нововведень у сфері зовнішньоекономічної діяльності, пов'язаних зі вступом України до СОТ.

Представляючи словацьких учасників, Б. Паулен наголосив, що їх вибрано з урахуванням тих перспективних напрямів діяльності, де сторони можуть мати максимально

взаємовигідні спільні інтереси. Ідеться, насамперед, про будівельну галузь, сервіс у будівництві; проектування та постачання комплексу технологічного обладнання для виробництва будматеріалів, продукції фармацевтичної і хімічної промисловості (фірми “Strojstav Nove Mesto nad Vahom”, “Vukov Extra”); реконструкцію старих залізничних вагонів та виробництво залізничних цистерн; проектування і виготовлення вакуумних виробів, компресорних приладів, теплообмінників; герметизацію цистерн, інших габаритних ємностей, у т.ч. для хімічних продуктів (підприємство “Lare Nova”).

Маючи намір ознайомитися з українським лісовим ринком, на зустріч приїхали представники словацьких фірм, що з-поміж іншого займаються закупівлею деревини та виробів із неї (“Dovers SK”, “Ramas Plus”, “Vimprex”). Цікаві пропозиції прозвучали від виробника оправ для окулярів та аналогічних оптичних виробів – підприємства “Regis Plus” та ін. З української сторони в зустрічі брали участь представники ВАТ “Мукачівський верстатозавод”, ТОВ “Будсервіс”, Перечинського лісохімкомбінату, ТОВ “Нострадамус-плюс”, приватні підприємці.

Остаточну оцінку проведених учасниками переговорів та домовленостей давати зарано, позаяк вони мають проявитися в реальному запуску механізму взаємодії підприємницьких структур та отриманні конкретного результату. Втім очевидно найважливіше: попри всі негаразди, викликані впливом фінансово-економічної кризи, ні українські, ні словацькі підприємці не втратили бажання розширювати можливості ділового партнерства.

Ольга Юсипович,
секретар української частини Українсько-словацької ділової ради,
головний спеціаліст по роботі з членами ЗТПП,
кадровій і оргроботі.

“E-Platform”: нові горизонти “Plato” у Східній Європі

Для ефективного впровадження навчальних заходів і підтримки організаційного забезпечення роботи програми “E-Platform”, що реалізується в рамках співпраці торгово-промислових палат Східної і Західної Фландрії (Королівство Бельгія) та країн Центральної і Східної Європи, з 31 березня до 3 квітня нинішнього року в бельгійському місті Гент проходило навчання координаторів проєкту.

До крупного культурно-історичного центру Східної Фландрії, що впродовж віків не тільки не втратив, а навпаки примножив і розширив горизонти діловитості, приїхали представники Пряшівської і Тренчинської (Словацька Республіка), Жешувської (Республіка Польща) та Закарпатської торгово-промислових палат.

Позаяк провідна ідея спільного проєкту полягає у створенні дієвої європейської мережі ділового партнерства, залученні представників бізнесу з різних країн для налагодження співпраці в різних галузях економіки, обміну передовим досвідом, інформацією щодо законодавчо-нормативних новацій, в основу навчальних занять було покладено завдання донести до координаторів основні принципи програми “E-Platform” задля майбутньої їх реалізації у регіонах своїх країн.

Відбулися теоретичні семінари і тренінги, які одночасно поєднувалися з практичними заняттями та рольовими іграми. Результатом навчання стало досягнення розуміння координаторами проєкту філософії поширеної в Європі програми “Plato”, її концепцій і основних цілей, що полягають у підвищенні професіоналізму, корпоративної культури, у вдосконаленні системи управління, сприянні розвитку підприємництва.

За допомогою бельгійських колег-координаторів Віма Кейгнарта та Джо Мартена були напрацьовані програми тренінгів для подальшого їх проведення безпосередньо в кожній країні-учасниці. Семінарські заняття уможливили обмін ідеями щодо формування спільної інтернет-платформи, яка відображатиме інформацію про діяльність, продукцію, послуги, комерційні пропозиції кожного учасника програми та правову базу й інвестиційний клімат його країни.

Під час перебування в Бельгії координатори зі Східної Європи побували в Торгово-промисловій палаті Західної Фландрії у місті Брюгге та ознайомилися з діяльністю заводу з виробництва матеріалів для декоративно-го оздоблення приміщень “Orag”.

Вл. інф.

Станіслав Соколенко,
член Президії Спілки економістів України,
член Президії Торгово-промислової палати України,
академік Національної академії наук України,
президент Міжнародної фундації сприяння ринку.

Інвестиційний та інноваційний розвиток Карпатського регіону – кластер лісової і деревообробної промисловості

КОНЦЕПЦІЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ У РЕГІОНІ

У житті сучасної України відбуваються значні зміни політичного та економічного устрою. Перехід від планової директивної ринкової економіки відбивається на функціонуванні промислової структури держави в цілому та лісовому комплексі зокрема. Нині економічне і соціальне реформування будь-якого сектору економіки слід розглядати як єдиний процес, що реалізується в реальних виробничих умовах, з інфраструктурою, котра має відповідати потребам працівників, забезпечувати реалізацію їхніх професійних та творчих можливостей.

Особливо велике значення мають духовні та моральні засади ставлення людей до природи, розуміння ними відповідальності перед майбутніми поколіннями. Адже система раціонального використання державних ресурсів зачіпає не тільки економічні інтереси підприємств і організацій лісопромислового комплексу, органів державної влади, працівників, зайнятих у цій сфері, а й інтереси всіх громадян.

Функціонування лісового комплексу Карпатського регіону відбувається в умовах реальної самостійності підприємств даного сектору економіки. Ринкові відносини обумовлюють його конкурентоспроможність з урахуванням зростаючого дефіциту доступних лісосировинних ресурсів. Виникає об'єктивна необхідність пошуку і застосування таких управлінських рішень, які б максимально задовольняли економічні інтереси всіх суб'єктів лісогосподарських відносин. Із огляду на це, проблема організації і здійснення відповідних заходів набула особливої актуальності.

У багатьох промислово розвинених країнах та країнах, які розвиваються, сьогодні розробляються оптимальні стратегії виробничого співробітництва, що дозволяли би використовувати можливості пропорційного розвитку та економічної стабільності. Такі стратегії спрямовані на спільне функціонування значної кількості підприємств, формування з певного конгломерату організованого суспільства, діяльність якого визначається взаємовигідною співпрацею.

На основі цих передумов у більшості країн світу відбувається формування інноваційних промислових кластерів. Під терміном "кластер" мається на увазі комплекс підприємств, промислових компаній, дослідницьких центрів, наукових та освітніх закладів, органів державного управління, громадських організацій, які взаємодіють на основі територіальної концентрації мереж спеціалізованих постачальників, основних виробників і споживачів, зв'язаних єдиним технологічним ланцюгом.

Розвиток ефективно функціонуючих кластерів представляє один із найбільш суттєвих кроків на шляху до розвинутої економіки і є важливим соціальним напрямом підвищення конкурентоспроможності організацій. Територіальні виробничі кластери мають дуже велике значення для розвитку підприємництва.

Передусім, кластери дають змогу досягти високого ступеня спеціалізації підприємств, що дозволяє створювати нові виробничі структури, які обслуговують конкретну промислову нішу. В кластерному об'єднанні полегшується доступ його учасників до капіталу. Близькість між собою великої кількості компаній сприяє обміну ідеями та передачі фахових напрацювань фірмам, які ввійшли до кластеру та починають нову справу.

Інноваційно-промислові кластери мають у своїй основі певну сталу систему поширення нових знань, технологій і продукції – так звану технологічну мережу. Вони спираються на спільну наукову базу. У підприємств кластера наявні додаткові конкурентні переваги завдяки можливості здійснювати внутрішню спеціалізацію і стандартизацію, мінімізувати витрати на впровадження інновацій. Важливою особливістю кластерів є і те, що до них входять гнучкі підприємницькі структури

ри малого бізнесу, які дозволяють формувати так звані інноваційні "точки зростання".

Ідентифікувати кластери в перехідних економіках та країнах, що розвиваються, часто дуже складно, позаяк у таких специфічних умовах більша частина промислових підприємств має місцеве базування. Вони, зазвичай, просто вимушені інтегруватися по вертикалі, виробляючи не тільки свої власні компоненти, а ще й необхідні для цього енергоресурси, відповідну інфраструктуру, включаючи навчальні заклади та різні види обслуговування. Порівняно конкурентоспроможні компанії, які діють в умовах економічних систем, що розвиваються, працюють відокремлено, наче виробничі острови, а не структури, які входять до кластерів.

Досвід промислово розвинених держав підтверджує: успішне зростання кількості кластерів – невід'ємна складова економічного розвитку світової економіки. Наразі значна частина країн світу, вдосконалюючи принципи конкуренції, дедалі більше уваги приділяє питанням розвитку співробітництва в національних економіках. Якщо раніше таке співробітництво обмежувалося галузевими інтересами, то нині спостерігається розширення його сфер на новому рівні – рівні кластерів.

У чому ж виявляються основні переваги кластерів? Насамперед, у доступі до ресурсів, до інформації, до соціальних благ, у виробничому стимулюванні, впровадженні інновацій.

Внутрішні переваги, притаманні кластерам, мають позитивний стимулюючий вплив на роботу місцевих постачальників. Фірми, що входять до кластеру, прагнуть заохочувати появу нових постачальників або вкладати інвестиції у відновлення функціонування колишніх постачальників, які з різних причин припинили свою діяльність. Окрім того, близьке розташування сприяє посиленню багатьох переваг у централізованому підвищенні продуктивності праці й інноваціях.

Добре організований у межах кластера доступ до інформації, що не потребує великих витрат, дозволяє швидко накопичувати широкі знання з маркетингу, впровадження новітніх технологій тощо. Зручність розташування, великі можливості щодо поставок і технологій, а також наявність постійних особистих контактів і суспільних зв'язків полегшують рух потоків інформації. Це сприяє також виявленню і передачі прихованої інформації та своєчасному попередженню партнерів про несприятливі умови на ринку. Важливою частиною інформаційних переваг, що створюються кластером, є і доступність інформації про поточні потреби покупців. Вимогливі замовники продукції часто входять до кластеру заради сталого доступу до необхідної продукції, інші ж учасники кластеру отримують і розповсюджують інформацію про їх потреби.

СВІТОВИЙ ДОСВІД КЛАСТЕРИЗАЦІЇ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Глобальна економіка ідентифікує лісові ресурси як актуальний фактор конкурентоспроможності і стратегічну цінність. Лісовий сектор, що має широкий спектр впливу, сьогодні активно розглядається в проектах різних рівнів багатьох країн з метою підвищення його стратегічного значення в майбутньому.

Увага до лісу обумовлюється тим, що він є одним із найважливіших ресурсів як в екологічному, так і економічному розумінні. Нерівномірний розподіл лісових угідь по планеті і повільні темпи відтворення надають їм особливу стратегічну цінність. Деревина лежить в основі виробництва будматеріалів, меблів, паперу та іншої продукції, що дозволяє розглядати її як об'єкт жорсткої конкуренції між "лісовою" економікою і рядом інших секторів, включаючи сільське господарство, промисловість, будівництво, транспортну інфраструктуру та ін.

Розвиток стратегічного планування в лісовому господарстві пояснюється прагненням подолати погану передбачуваність науково-технологічного прогресу в таких напрямках, як лісоза-

готівля, лісовідновлення, охорона і захист лісу, переробка деревини, інвентаризація і технологія проектування. Сучасні реалії, що складаються в лісовому секторі, потребують прогнозованого підходу до досліджень та розробок. У цьому секторі завжди було проблематично представляти соціальний, екологічний та економічний вектори у формі оптимальних технічних рішень.

Особливий інтерес викликає європейський підхід до стратегічного планування розвитку лісового господарства. В його основі закладений аналіз взаємозв'язків між науковими, технологічними, фінансовими, соціальними аспектами та глобальним контекстом лісогосподарського напрямку. Найактивніше такий аналіз використовують ті європейські країни, де лісовий сектор забезпечує 10 та більше відсотків ВВП. Європейський підхід у цьому плані демонструє найвищу продуктивність і тому варто сконцентруватися саме на його компонентах.

Підготувавши Прогноз до 2030 року "Інноваційне і стає використання лісових ресурсів", який було представлено 15 лютого 2005 року і затверджено на Європейському Форумі лісової індустрії (EUFBI), Євросоюз зробив важливі кроки в напрямку економічного розвитку і забезпечення захисту навколишнього середовища. Документ дає всебічну оцінку ключовим факторам, викликам і можливостям, які сприяють розвитку цього сектора. У підсумку сформульовані концепції розвитку європейського лісового сектору на наступні два десятиріччя.

Стрижнем Прогнозу 2030 стала "Лісова технологічна платформа" (FTP, Forest-Based Sector Technology Platform, 2005), створена відповідними європейськими конфедераціями деревообробних галузей (CEI-Bois), лісовласників (CEPF) та виробників паперу (CEPI). Первісна мета FTP – будівництво та реалізація "дорожньої мапи" перспективних досліджень і розробок лісового сектору, кінцева – зростання загальної конкурентоспроможності ЄС у лісовому господарстві шляхом розвитку виробництва інноваційних продуктів та послуг.

Однією з базових особливостей лісового сектору є те, що він має справу з відновлюваними природними ресурсами. Тому FTP містить у собі нові концепції подолання кліматичних змін та використання деревини для виготовлення продукції різного призначення замість матеріалів із невідновлюваних ресурсів, наприклад, для виробництва упаковки, палива, хімікатів і конструкцій.

Наразі відрізняють три основні групи властивостей лісу:

- продукційні – що визначають здатність лісів утворювати різні види матеріальної продукції, яка має ринковий попит (дерева, живиця, деревний сік, ягоди, гриби, м'ясо диких тварин, цілющі трави);

- екологічні – які підтримують баланс речовин у природі і покращують його, багато в чому визначаючи параметри біосфери;

- соціальні – які найбільш важливі і складно структуровані характеристики, позаяк ліс сприяє формуванню сприятливого середовища проживання, виконуючи дві функції – санітарно-гігієнічну та духовну.

Усі ці групи властивостей вкрай важливі. Проте наразі лише продукційні властивості мають комерційну цінність, а до екологічних і соціальних сформувався виключно споживчий підхід, який не визнає ринкових відносин.

Просте проголошення принципу платності природокористування не вирішує проблеми, оскільки у невагомих користностях немає ринкової ціни, хоча і є на них попит. Взагалі, комерціалізація екологічних і соціальних властивостей лісу належить нині до непростих завдань. Аби розв'язати існуючий комплекс проблем, потрібна розробка нової "лісової" політики, яка дозволяла б максимально використовувати потенціал європейських лісів.

ПРОГРАМИ

Сьогодні лісове господарство Європи орієнтовано на розвиток відкритих і прозорих зв'язків із суспільством щодо управління лісами. В Євросоюзі розуміють: реалізація складних завдань – багатоцільового використання лісу, збереження біологічної різноманітності, використання біологічних відходів для виробництва біоенергії – залежить від ефективної інноваційної політики й об'єднання зусиль усіх зацікавлених сторін, особливо науки, бізнесу та системи освіти.

Певна частина лісових проектів Європи фінансується в рамках Сьомої рамкової програми ЄС із науково-технологічного розвитку, а саме за однією з чотирьох підпрограм під назвою "Можливості 7РП". Кошти (всього близько 43 млн. євро) поступають з національних та європейських фондів, а також через мережеву програму "Дерево мудрості", яка є своєрідною "парасолькою" для дослідників зі скандинавських країн, Великобританії, Франції, Німеччини та Австрії. Вони спільно розробляють механізм інтеграції транснаціональних дослідницьких програм

у єдиний спеціалізований науковий простір – науки про деревні матеріали та методи їх обробки. Програма координує ресурси для виконання міжнародних проектів, сприяє розвитку співробітництва між європейською промисловістю і вченими-лісівниками. На період 2006–2011 років заплановано фінансування 17 лісових проектів на суму 20 млн. євро. Середня тривалість кожного проекту – 24–36 місяців. Хоча дослідження в лісовому секторі Європи отримують фінансування з боку бізнесу та національних інститутів, усе ж підтримка Євросоюзу в цьому напрямі є принципово важливим фактором розбудови FTP.

Рівень активності в рамках FTP постійно зростає. У 2008 році вже функціонували 24 групи національної підтримки FTP, а її портфель включає 52 проекти. За кількістю реалізованих досліджень лідирувала Швеція – 32 проекти, далі були: Німеччина – 7, Нідерланди – 3, Австрія – 2 проекти.

У країнах Європи наразі понад 1000 представників лісового сектору активно залучені до процесу інноваційного розвитку, який зорієнтований на кластеризацію виробництва за наступними напрямками:

- лісове господарство;
- обробка деревних матеріалів;
- виробництво целюлози та паперу;
- біоенергетика;
- спеціалізовані види лісової продукції.

Аналіз лісових проектів ЄС дозволяє по-новому оцінити реформування лісового господарства України. Стає зрозуміло, що його реалізація може бути успішною лише за умови якісних структурних зрушень у всьому лісопромисловому комплексі. Відповідні кроки за розглянутими вище аспектами його діяльності – продукційними, екологічними і соціальними – мають виходити з прогнозу розвитку самого сектору. Тож очевидно: майбутнє лісового сектору – в його кластеризації.

ЛІСОВИЙ КЛАСТЕР КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

Не виникає сумніву, що кластер є дійсним інструментом підвищення конкурентоспроможності галузевих виробництв. Проведений у Карпатському регіоні кластерний аналіз лісового сектору та подані наприкінці 2008 року рекомендації для кластерного менеджменту створюють передумови для формування регіональних і міжрегіональних кластерів.

Лісова політика, яка здійснюється владою в чотирьох областях регіону, спрямована на підвищення ролі лісового сектору в його економіці. Виходячи з оцінки лісового сектору Карпатського регіону як можливого лісопромислового кластеру, слід здійснити відбір можливих стратегій управління підприємствами лісового кластеру.

У найближчій перспективі більшість природних ресурсів будуть наближені до вичерпання, а значення лісових ресурсів зростає. Лісові ресурси, на відміну від ресурсів, що не відтворюються (нафта, газ, руди та ін.), насправді поновлюються, однак потребують організації та постійного проведення лісовідновлення, лісовиробництва, лісовирощування, охорони тощо. Такий вид діяльності не властивий за своєю суттю будь-якому заготівельнику, з чого випливає необхідність постійно здійснюваної політики – збереження функцій управління лісовідновленням та відокремлення від неї функцій виробничо-господарської діяльності лісозаготівельних підприємств.

Як свідчать матеріали кластерного аналізу лісового сектору Карпатського регіону, його регіональна важливість поступово зростає, що значно підвищує конкурентоспроможність цього регіону. Прискорюється і процес консолідації усіх компаній сектору. Це дозволить ширше використовувати сучасні методи залучення інвестицій – стратегічне партнерство, створення пулів інвесторів, формування інтегрованих структур. Майбутнє лісового кластеру Карпат полягає у забезпеченні глибокої комплексної переробки сировини, у формуванні сучасних форм лісівництва, введенні лісової сертифікації як необхідного компонента підвищення експорту продукції на вимогливі ринки Європи. Аби досягнути цієї мети необхідно насамперед:

- визнати важливу роль лісового кластеру Карпатського регіону як у регіональному, так і всеукраїнському аспекті;
- розробити механізм інтеграції дослідницьких програм чотирьох областей Карпатського регіону України в єдиний науковий простір;
- створити цільові програми підтримки міжгалузевого та внутрішньогалузевого співробітництва в Карпатах;
- сприяти розвитку співпраці лісового кластеру Карпатського регіону з відповідними лісовими кластерами Європи в рамках спеціалізованих програм "Можливості 7РП", "Дерево мудрості" та ін.

МІЖНАРОДНІ КОНТАКТНІ ДНІ

Ефективний розвиток сільського господарства, забезпечення населення якісним і доступним продовольством – головна умова соціально-політичної та економічної стабільності у суспільстві. Сьогодні сільськогосподарське виробництво і в цілому агропромисловий комплекс України переживає не кращі часи: поглиблюється підсилена світовою економічною аграрна криза, що характеризується насамперед погіршенням фінансово-економічного стану господарств і підприємств, зниженням їх рентабельності, зменшенням виробництва найважливіших видів продуктів харчування, зростанням кількості збанкрутілих сільгоспвиробників.

У зв'язку з відсутністю кредитування і скороченням державної підтримки на аграрії навалилися фінансові проблеми. Якщо торік агропромисловий комплекс отримав 12 млрд. грн. із держбюджету, то цього року, попри непрогнозовану інфляцію і агресивний курс долара, видатки скоротили близько вдвічі – до 6363 млрд. грн. А ситуація з відстрочкою кредитування тим паче не краща: із 4,2 млрд. грн. аграрних кредитів, що потребують продовження, відстрочено лише близько 2 млрд. грн. Ще менше можуть надіятися сільгоспвиробники на отримання кредитів.

І це ще далеко не всі лиха. Як стверджують експерти, вплив світових кризових шоків на зовнішньоекономічну діяльність агропромислового комплексу проявляється переважно у зменшенні обсягів експорту й імпорту товарів та обсягів зовнішньоторговельного обороту, в зростанні від'ємного значення зовнішньоторговельного балансу, розбалансуванні налагоджених взаємин з іноземними партнерами, у зниженні платоспроможності за експортно-імпортними операціями, руйнуванні грошово-кредитних зв'язків, зростанні норми позикового відсотку.

Аби вистояти в умовах економічної рецесії і неоднозначної кон'юнктури світового ринку сільгосппродукції, треба мати неабияку мужність. Більшість вітчизняних сільгоспвиробників переконана: найправильніше, що можна зробити за нинішньої ситуації, – це залишатися в бізнесі, враховуючи його стабільність. Позаяк аграрний сектор може стати тим рятівним кругом, який прискорить подолання економічних негараздів та допоможе Україні вийти із глибокої кризи. Навіть тоді, коли скорочується споживчий ринок і настає безгрошів'я, найшвидше в обігу реальні доходи дає саме земля. Посіяв навесні – і вже через 6 місяців зібрав урожай. Той, хто вигодовує поголів'я великої рогатої худоби, легше переживе кризу, бо має сьогодні обігові кошти. Тваринництво завжди було своєрідним "гаманцем" обігових коштів для розвитку кожного господаря на селі. Отож потрібно шукати підходи, новіші за ті, які були дотепер, коли на сільське господарство покладали соціальні функції, вимагаючи від нього дешевих продуктів і не дбаючи про його прибутки. Необхідно, щоб аграрна галузь розвивалася, як будь-який інший суб'єкт господарювання

в умовах ринкової економіки. З огляду на це, криза – ніщо інше, як просто "переформатування" підприємств, пошук нових шляхів їх подальшого ефективного функціонування.

З українськими сільгоспвиробниками солідарні зарубіжні представники агробізнесу, на діяльності яких також відчутно позначилася фінансово-економічна криза. Шляхом розширення міжнародного співробітництва та обміну прогресивним досвідом господарювання і техніко-технологічного оновлення виробництва, – вважають вони, – можна вирішити певну частину проблем, що виникають в агропромисловому секторі кожної країни. Ось чому й цього року вони відгукнулися на запрошення Закарпатської торгово-промислової палати поспілкуватися з метою розширення кола контактів, у тому числі й на суміжних ринках, з українськими господарниками в рамках популярного впродовж понад десятиріччя бізнес-зустрічі "Міжнародні контактні дні".

Тематичний діапазон заходу, як і в попередні роки, охоплював сільськогосподарську техніку, обладнання і запчастини, садовогородній інвентар, посівні матеріали, добрива й отрутохімікати, сільгосппродукцію і продукти переробки, обладнання і технології для харчової та переробної промисловості, продукти харчування і переробки, упаковку та пакувальну техніку.

Із зарубіжними учасниками, що представляли підприємства і господарства з Угорщини, Словаччини, Чехії та Румунії, знаходили спільну мову вітчизняні господарники з Вінниччини, Закарпаття, Одещини, Тернопільщини, Хмельниччини, Черкащини. Вітаючи ділове зібрання, президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар подякував учасникам за те, що вони, незважаючи на складну економічну ситуацію в аграрному секторі не тільки України, усвідомлюють ефективність участі у міжнародному палатівському заході задля розбудови довгострокової стратегії розвитку своїх бізнес-процесів.

На урочистому відкритті, яке удостоїли своєю присутністю почесні гості в особах першого секретаря представництва МЗС України в м. Ужгороді Михайла Дзикара, Генконсула Словачкої Республіки в м. Ужгороді Маріама Сладічека, консула Генконсульства Угорської Республіки в м. Ужгороді Абрагама Ференца, керівника Торгово-економічної місії Чеської Республіки в Україні Катерини Новотної, першого заступника начальника головного управління агропромислового розвитку Закарпатської обласної адміністрації Степана Нодя, голови правління Закарпатського обласного центру дорадництва Олександра Матвійця, голови Великоберезнянської райдержадміністрації Мирослави Каламуняка та ін., звучали слова підтримки представникам такого важливого в економіці будь-якої держави сектора економіки.

Вже традиційне представлення учасників висвітлювало найважливіші напрями зустрічі, за якими невдовзі велися переговори та визначилися потенційні партнери. Складні економічні умови призвели до того, що частка виробників і постачальників техніки, зокрема з-за кордону, зменшилась на користь виробників та переробників сільгосппродукції. Із цікавими пропозиціями приїхали представники зарубіжних фірм, що виготовляють машини й обладнання для їдалень, кафе та ресторанів, нержавіючі ємності для харчової промисловості, пакувальну техніку. Намір вийти на український ринок засвідчили виробники сільгосппродукції, посівних матеріалів, мінеральних добрив. Було чимало представників торгових організацій та дистриб'юторів відомих зарубіжних фірм.

Особливістю цьогоорічного заходу була присутність на зустрічі значної кількості вітчизняних суб'єктів господарювання, що працюють в агробізнесі, представників підприємств переробної, харчової, машинобудівної, хімічної та інших споріднених галузей промисловості, наукових організацій, дослідницьких установ. Аграрії з різних регіонів України демонстрували ефективні засоби захисту рослин, багатий насіннєвий матеріал, новітні технології вирощування різноманітних сільгоспкультур, селекційно-племінні розробки.

Глобальна фінансова криза завдала значного удару лісовій і деревообробній промисловості. Згорання виробництва торкнулося всіх країн і всіх галузей, пов'язаних із деревиною, – від лісозаготівлі до виробництва деревно-стружкових плит, целюлози, паперу, а також меблів. Держави, залежні від ринку США, зокрема Бразилія і Канада, вже відчутно постраждали, позаяк цього року попит на сировину тільки в Північній Америці скоротиться більш ніж на 20 млн. тонн.

Деякі країни Західної Європи також зменшили обсяги заготівлі сировини. Найближчим часом, вважають експерти, попит на деревину навряд чи сягне рівня 2005-2006 років. Утім, від кризи потерпає вся лісова галузь. За сумними прогнозами, економічні негаразди напевне призведуть до зниження інвестицій в охорону лісів, послабитися нагляд за незаконними вирубками. Вже нині лісникам стає дедалі важче віднаходити кошти на лісовідновлення.

В Україні девальвація гривні, зростання цін на деревину та енергоносії, серйозно погіршили економічне становище підприємств лісопереробної галузі. Перший квартал нинішнього року засвідчив значний спад реалізації продукції як на внутрішній ринок, так і на експорт, збільшилась заборгованість споживачів за поставлену продукцію. У лютому деревина подешевшала на 25%, а об'єм її продаж на внутрішньому ринку зменшився на 30%. Будівництво, яке чи не найбільше закуповувало дерево, простояє, малий та середній бізнес також не поспішає робити замовлення. Скоротився випуск майже всіх видів продукції з деревини. За перші два місяці 2009 року на 30% знизився попит на меблі, зокрема стільці, шафи, ліжка, м'які куточки, кухні тощо. Криза змусила вгамувати меблеві апетити власників гривні – для них ціна на таку продукцію зросла на 10%. Зате власники доларових заощаджень мають змогу облаштувати квартири новими меблями за величезними скидками. Та немає лиха без добра: зважаючи на те, що європейський ринок меблів і виробів із деревини теж суттєво скоротився, вітчизняним меблевиробникам фінансова криза відкрила дорогу для нарощування об'ємів продажів за кордон.

Україні негативно вплинула світова криза на фінансово-економічний стан підприємств Закарпаття, де лісова та лісопереробна галузі є традиційно провідними в структурі економіки – тут працювало понад 20 тисяч краян. Майже на 9% із середини минулого року фіксується спад обсягів виробництва продукції деревообробної промисловості. Зменшився попит на деревину і як наслідок – лісники краю план із її заготівлі торік виконали тільки на 90 відсотків. На кінець 2008-го залишок заготовленої, але не реалізованої деревини становив близько 124 тис. куб. метрів. Збитковість лісопереробних підприємств за рік зросла в чотири рази. Лише меблева промисловість краю зазнала збитків майже на 55 млн. грн. Наразі основною проблемою продовжує залишатися відсутність обігових коштів: банки майже не видають кредитів, відповідно підприємства не можуть купувати необхідну кількість продукції.

Зрозуміло, що за таких обставин організатор щорічної бізнес-зустрічі “Міжнародні контактні дні” з питань лісозаготівлі та деревообробки – Закарпатська торгово-промислова палата – не покладала великих надій на присутність достатньої кількості учасників, які працюють на лісопромисловому ринку. Хоча запрошення розіслали в усі куточки України й за кордон та попередньо переговорили і заручилися усною згодою на участь у заході. Складність ситуації розуміли й самі підприємці і все ж чимало з них усвідомлено прийняли рішення приїхати на зустріч. Бо нині, вважають вони, доводиться активніше заявляти про себе, відпрацьовувати нестандартні підходи та маркетингові пропозиції.

Тож, зрештою, чисельність та ділова активність учасників майже не знизилася. А традиційний сценарій, що включав

офіційне представлення гостей, серед яких були працівники українських й іноземних дипломатичних установ, Міжнародної фундації сприяння ринку, Закарпатської обласної адміністрації, обласного управління лісового та мисливського господарства, а також безпосередньо самих учасників – з Австрії, Естонії, Канади, Молдови, Словаччини, Угорщини, Автономної Республіки Крим, Вінницької, Житомирської, Закарпатської, Київської, Львівської, Одеської, Тернопільської, Хмельницької областей України, слугував платформою для плідної ділової комунікації.

Ефективності зустрічі додавало й те, що крім представників підприємств та організацій лісової і переробної галузей, а ще будівельної, машинобудівної, гірничовидобувної промисловостей, паперового і меблевого виробництва, сфери торгівлі та ін., які лісопромисловий комплекс обслуговують, до конструктивного діалогу долучилися вчені-лісівники й економісти. Цього разу вони обговорювали перспективи впровадження кластерної моделі в лісовому секторі України.

Значні зміни в організації виробництва як на національному, так і на міжнародному рівнях, що відбуваються за умов глобалізації суспільства, викликали до життя новітні територіально-галузеві та інтеграційні об'єднання – кластери, найважливішим показником діяльності яких є висока конкурентоспроможність на світовому ринку. Крім того, кластери представляють собою комбінацію конкуренції та кооперації таким чином, що об'єднання в одних сферах допомагають успішно вести конкурентну боротьбу в інших. Для України це ідеальний спосіб розбудови економіки та підтримка її на належному рівні в системі світових господарських відносин. Понад 1000 представників лісового сектору в Європі беруть сьогодні активну участь у процесі інноваційного розвитку, що зорієнтований на кластеризацію виробництва з таких напрямів, як лісове господарство, обробка деревини, виробництво целюлози та паперу, біоенергетика, спеціалізовані види лісової продукції. Теоретичні засади формування та функціонування кластерів, іноземний і український досвід та уроки використання кластерної моделі в лісопромисловості окреслив під час зустрічі академік НАН України, президент Міжнародної фундації сприяння ринку Станіслав Соколенко.

Фахівці, залучені спільним швейцарсько-українським проектом розвитку лісового господарства в Закарпатті “FORZA”, який успішно реалізується в нашому краї з 2003 року, опанували прогресивні методи застосування у лісовому господарстві кластерного аналізу, ІС-технологій і наразі вивчають суб'єктів ринку, здійснюють класифікацію затрат тощо для сегментації цільових ринків, аналізують канали розподілу та їх гнучкості з метою обґрунтування економічної доцільності й ефективності розвитку сектора, що й входить до переліку методів кластеризації. Все це дасть змогу оцінити та чітко описати можливості регіону для його сталого розвитку. На зустрічі вони представили свої добробки з кластерного аналізу лісового сектору Карпатського регіону України.

Ключовою частиною в програмі заходу були індивідуальні переговори, що, власне, визначали: наскільки плідною і результативною стане зустріч. І вітчизняні, і зарубіжні учасники мали нагоду обговорити з наперед підібраними потенційними партнерами важливі моменти стосовно діяльності у лісопромисловості та інших споріднених галузях, ознайомитися з технічними й технологічними новинками, продемонструвати на виставкових стендах свою продукцію і послуги, запропонувати власні та зорієнтуватися в зустрічних пропозиціях щодо співпраці, узгодити взаємовигідні умови.

Ольга Ян, “ДВ”.

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

“Про порядок упорядкування документів при реорганізації або ліквідації установ, організацій і підприємств та передавання їх на зберігання до державних архівних установ, трудових архівів”

Закінчення. Початок у №6–12 2008 р.

3.2. Оформлення описів справ

3.2.1. Оформлення описів справ постійного зберігання та з особового складу

На всі справи постійного, тривалого, тимчасового термінів зберігання та з особового складу складаються описи справ за встановленою формою (додатки 3,4,5 – див. “ДВ” №6–12 2008 р.). Систематизація справ у описах має відповідати структурі установи, згідно із затвердженою номенклатурою справ. Описи ведуться протягом кількох років за єдиною нумерацією справ. Справи кожного року складають річний розділ опису.

До опису справ постійного зберігання (установ, документи яких внесені до Національного архівного фонду, далі – НАФ) слід вносити такі документи:

- установчі документи (статуту, положення, посадові інструкції), рішення вищих органів про утворення, реорганізацію, перейменування, ліквідацію установи;
- рішення (протоколи) колегіальних органів, загальних зборів, накази з основної діяльності;
- звіти, інформації, довідки про роботу установи, виконання планів, програм;
- штатні розписи, кошториси видатків, річні бухгалтерські звіти, звіти про перерахування грошових сум на державне соціальне страхування;
- ліквідаційні документи тощо.

До опису справ з особового складу (зберігаються 75 років) вносяться:

- накази з особового складу (про прийом, переведення, звільнення працівників, їхнє заохочення, виплату заробітної плати), або договори (контракти), що замінюють накази з особового складу;
- списки працівників;
- особові рахунки або відомості про нарахування заробітної плати;
- індивідуальні відомості про застраховану особу (персоналізований облік);
- особові справи, особові картки звільнених працівників;
- табелі, наряди працівників із шкідливими умовами праці;
- акти про нещасні випадки (зберігаються 45 років).

Кожна справа вноситься до опису під самостійним порядковим номером. Якщо справа складається з кількох томів, то кожен том вноситься до опису під окремим номером.

Справи з особового складу вносяться до опису за алфавітом чи хронологією.

Опис справ постійного зберігання установ, що передають документи НАФ на державне зберігання, складається у чотирьох примірниках, опис справ із особового складу – у трьох.

Опис справ тривалого (понад 10 років) зберігання установ, у діяльності яких не утворюються документи НАФ, складаються у трьох примірниках, а з особового складу – у двох.

Описи справ підписуються укладачем із зазначенням його посади.

Схвалені експертною комісією (далі – ЕК) установи описи справ, акти про вилучення для знищення документів разом подаються на розгляд експертно-перевірної комісії (далі – ЕПК) Держархіву області.

Схвалені ЕПК описи постійного зберігання, а також по-

годжені нею описи справ з особового складу та акти про вилучення для знищення документів затверджуються керівником установи (головою ліквідаційної комісії), після чого установа-фондоутворювач має право знищувати документи.

3.2.2. Формування документів у справі

У справі формуються тільки оригінали документів або засвідчені в установленому порядку їх копії. Документи групуються у справі за один рік, за винятком особових справ, тільки з одного питання або групи споріднених питань, що становлять єдиний тематичний комплекс. Кількість аркушів у справі не має перевищувати 250 аркушів.

Накази з основної діяльності групуються у справі в хронологічному порядку і за номерами.

Документи засідань колегіальних органів групуються у справі в хронологічному порядку і за номерами протоколів. Документи до протоколів систематизуються за порядком денним засідань.

Накази з особового складу, протоколи загальних зборів із рішеннями з особового складу групуються у справі в хронологічному порядку і за номерами.

Накази про відрадження, надання відпусток, стягнення працівників вилучаються з наказів з особового складу, формуються в окремі справи, включаються до опису справ тимчасового зберігання і зберігаються відповідно 5 і 3 роки (ст. 16 в, г Переліку).

Документи, що є підставами для наказів з особового складу (доповідні і службові записки, довідки, акти, подання), вилучаються із справ, формуються в окремі справи, включаються до опису справ тимчасового зберігання і зберігаються 3 роки (ст. 508 Переліку).

Відомості нарахування заробітної плати працівників формуються у справі в хронологічному порядку. Особові рахунки працівників формуються в справі за алфавітом прізвищ працівників. Допускається формування особових рахунків за табельними номерами, якщо вони так були раніше сформовані в діловодстві. В такому випадку на державне зберігання передаються журнали обліку присвоєння табельних номерів працівникам.

Документи, які слугували підставою для нарахування зарплати (табелі, наряди працівників з нешкідливими умовами праці, розрахунки, копії наказів і ін.), вилучаються з справ із відомостями нарахування зарплати, включаються до опису справ тимчасового зберігання та зберігаються 3 роки (ст. 315 Переліку).

При формуванні особових справ звільнених працівників слід проводити їх експертизу, в ході якої вилучаються другорядні документи: заяви про відпустки, вихідні дні, копії наказів про їх надання, службові, пояснювальні записки, копії довідок.

Незатребувані оригінали особових документів – трудові книжки, свідоцтва, дипломи і т.д., що зберігаються в установах, які реорганізуються або ліквідуються, систематизуються за алфавітом прізвищ і включаються до окремого опису справ з особового складу.

3.2.3. Оформлення опису справ тимчасового зберігання

До опису справ тимчасового зберігання (до 10 років включно) вносяться документи фінансово-господарської діяльності, термін зберігання яких не закінчився. Дані документи формуються у справі так, як вони були заведені у діловодстві установи. Допускається включення документів у одну справу за декілька років. У такому разі справа вноситься у річний розділ опису за датою її заведення.

У зв'язку з тим, що термін зберігання наказів з основної діяльності і протоколів загальних зборів колективів (установ, що не є джерелами комплектування державних архівів) визначений статтями 14а, 16а Переліку "До ліквідації установ", необхідно проводити їх експертизу. При виявленні наказів чи рішень зборів про прийом, переведення, звільнення працівників, преміювання, надбавки, сумісництво, їх необхідно включати до опису справ з особового складу і зберігати 75 років, інші слід зберігати до ліквідації установи, після чого включати в акт про вилучення для знищення документів, не внесених до НАФ.

Річні звіти установ з усіх напрямів діяльності теж зберігаються до ліквідації установи і включаються в акт про виділення до знищення документів.

3.2.4. Довідковий апарат до описів справ

До описів складається наступний довідковий апарат: історична довідка (передмова) установи, титульний аркуш до опису справ постійного зберігання, список скорочень (за потребою).

В історичній довідці установи (додаток 7) на підставі законодавчих актів вказуються відомості про створення, реорганізацію, перейменування, ліквідацію установи, її підпорядкованість. Згідно з установчими документами вказуються її основні функції, їх зміни та структура установи.

У характеристиці складу і змісту документів вказується кількість справ, відрізняючись для передачі на зберігання до архівної установи, їх крайні дати, види документів, а при відсутності деяких документів – їх причини, а також особливості формування деяких справ, їх фізичний стан.

Історична довідка складається у двох примірниках, підписується керівником установи чи головою ліквідаційної комісії.

На титульному аркуші до описів справ (додаток 8) відображаються зміни у назві установи із зазначенням крайніх дат кожної назви і дата ліквідації установи. Якщо установа не змінювала назву протягом всього періоду свого існування, вказуються тільки крайні дати її діяльності.

Титульні аркуші складаються до кожного примірника описів справ.

3.3. Оформлення справ

Оформлення справ передбачає нумерацію аркушів у справі, складання внутрішнього опису документів у справі (при необхідності), засвідчуального напису, опрацювання (підшивання) справи, оформлення обкладинки (титульного аркуша) справи.

3.3.1. Нумерація аркушів у справі

З метою забезпечення збереженості та закріплення порядку розташування документів у справі всі її аркуші, крім аркушів засвідчуального напису та внутрішнього опису, нумеруються арабськими цифрами валовою нумерацією простим м'яким олівцем у правому верхньому куті аркуша. Використання чорнила, кольорових олівців забороняється. Фотографії, які є окремими аркушами в справі, нумеруються на зворотньому боці в лівому верхньому куті. Аркуш із наглухо наклеєною фотографією нумерується як один аркуш. Підшиті в справи конверти з вкладеннями нумеруються валовою нумерацією, при цьому спочатку нумерується конверт, а потім кожне вкладення в нього.

У разі наявності окремих помилок у нумерації аркушів допускається застосування літерних номерів (1-а, 2-а і т.д.), в іншому випадку проводиться їх перенумерація, під час якої старий номер закреслюється косою рисою і поряд вписується новий номер.

Аркуші внутрішнього опису нумеруються окремо валовою нумерацією.

3.3.2. Засвідчувальний напис справи

Для обліку кількості аркушів у справі та фіксації особливостей її нумерації складається засвідчувальний напис справи (додаток 9). Він складається на окремому аркуші, що

вміщується наприкінці справи, у друкарських примірниках справ (книгах обліку, головних книгах і ін.) – на зворотньому боці останнього чистого аркуша. Цифрами і прописом у написі зазначають кількість аркушів у справі.

У засвідчуальному написі вказуються такі особливості нумерації справ:

- наявність літерних і пропущених номерів аркушів;
- номери аркушів із наклеєними фотографіями, кресленнями тощо;
- номери конвертів з вкладеннями і кількість аркушів укладень.

Засвідчувальний напис підписується і датується особою, яка його склала.

3.3.3. Опрацювання справ

Справи постійного зберігання та з особового складу опрацьовуються у тверду обкладинку і прошиваються на чотири проколи товстою ниткою або дратвою. При цьому металеві скріплення (скріпки, булавки) вилучаються з документів. Під час опрацювання або підшивання справ не дозволяється торкатися їх тексту. Якщо текст документів надруковано надто близько до лівого краю, то необхідно наростити корінці папером.

3.3.4. Оформлення обкладинок справ

На обкладинку справ виноситься назва установи із зазначенням її підпорядкування, назва відділу, номер справи за номенклатурою, заголовок справи, крайні дати документів у справі, термін зберігання, кількість аркушів у справі.

У разі зміни найменування установи (її структурного підрозділу) впродовж періоду, що охоплює документи справи, чи під час передавання справи до іншої установи (структурного підрозділу) на обкладинці справи зазначається нове найменування установи (структурного підрозділу), а попереднє береться в дужки.

Написи на обкладинках справ робляться чітко світлостійким чорним чорнилом або пастою.

Забороняється наклеювання титульного аркуша на обкладинку справи.

4. ПОРЯДОК ПЕРЕДАВАННЯ ДОКУМЕНТІВ НА ЗБЕРІГАННЯ

Документи установ, які реорганізуються або ліквідуються, передаються на збереження правонаступнику чи в архівну установу в упорядкованому стані за описами справ, складеними за встановленими формами, схваленими та погодженими в установленому порядку ЕК архівного відділу райдержадміністрації, міської ради, ЕПК Держархіву області.

При реорганізації установи з передачею її функцій іншій установі, остання приймає за актом (додаток 10) незакінчені в діловодстві справи та її архів. У разі ліквідації установи без правонаступника, її документи передаються за актом (додаток 11) до архівної установи.

Приймання справ проводиться відповідальним працівником архівної установи чи архіву установи- правонаступника в присутності особи, яка здає документи, при цьому в кожному примірнику опису робляться позначки про прийняття тієї чи іншої справи. Наприкінці опису робляться відмітки про фактичну кількість прийнятих справ, дату приймання-передавання справ, підписи осіб, що здавали та приймали справи.

Михайло Делеган,
директор Державного архіву
Закарпатської області.

Наталія Мілюкова,
начальник відділу формування
Національного архівного фонду та діловодства
Державного архіву Закарпатської області.

Адреса: 88018 м. Ужгород, вул. Минайська, 14а
Тел./факс: (03122) 2-19-44, 2-58-39
Тел.: (03122) 2-35-49, 2-06-10, 2-07-11
E-mail: arhiv@uzh.ukrtel.net
arhiv_uzh@ukr.net

Додаток 7

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

(повна і скорочена назва установи на момент ліквідації, із вказанням підпорядкування і територіального розташування)

(село, місто, район, область).

1. Подаються відомості у хронологічній послідовності про:

- розпорядчі документи про створення, реорганізацію, перейменування, ліквідацію установи;
- крайні дати діяльності установи;
- завдання і функції установи (відповідно до установчих документів), їх зміни;
- масштаб діяльності, мережа підвідомчих установ;
- зміни в найменуванні та підпорядкованості установи;
- структура установи.

2. Відомості про документи установи:

- кількість справ та крайні дати документів;
- зміни в складі та обсязі документів, їх причини;
- ступінь збереженості документів;
- фізичний стан документів.

3. Характеристика документів:

- види документів, їх зміст;
- відомості про довідковий апарат до документів;
- напрям використання документної інформації.

Посада керівника установи
або голови ліквідаційної комісії

Підпис

Розшифровка підпису

Дата
М.П.

Додаток 8

(найменування державного архіву, архівної установи*)

(назва установи)

Ф О Н Д № _____

О П И С № _____

(назва опису)

Крайні дати справ _____

* Заповнюється в державному архіві, архівній установі

Додаток 9

Засвідчувальний напис справи № _____ (розділу опису)

У справі (розділі опису) підшито (вкладено) пронумеровано _____ аркуша(ів),
(цифрами і літерами)

у тому числі:

літерні аркуші _____

пропущені номери аркушів _____ +

аркушів внутрішнього опису _____

Особливості фізичного стану та оформлення справи	Номери аркушів
1	2

Посада особи, яка склала
засвідчувальний напис

Підпис

Розшифровка підпису

Дата

Додаток 10

ЗАТВЕРДЖУЮ

Посада керівника установи-здавальника

(підпис) (розшифровка підпису)

Дата

МП (із зазначенням ідентифікаційного коду установи)

А К Т

(місце складання)

приймання-передавання документів
в архів іншої установи

Підстава:

(зміст рішення, номер і повна назва фонду,

здав,

що передається; найменування та адреса архіву установи-здавальника)

а _____ прийняв документи названого фонду і довідковий апарат до нього:
(найменування та адреса архіву установи-приймальника)

№ з/п	Номер і назва описів	Кількість примірників кожного опису	Кількість справ	Примітка
1	2	3	4	5

Усього _____

(за графами 2-4)

Передавання здійснив:

(посада, підпис, розшифровка підпису)

Дата

Приймання здійснив:

(посада, підпис, розшифровка підпису)

Дата

Додаток 11

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник юридичної особи

(посада, підпис, розшифрування підпису)

Дата

МП (із зазначенням ідентифікаційного коду установи)

А К Т _____ № _____

ПРИЙМАННЯ-ПЕРЕДАВАННЯ ДОКУМЕНТІВ
НА ПОСТІЙНЕ ЗБЕРІГАННЯ

Підстава: Закон України "Про Національний архівний фонд та архівні установи".

У зв'язку з _____

(закінченням строків зберігання, ліквідацією юридичної особи, інше)

передає,

(назва юридичної особи)

а _____ приймає документи фонду № _____

(назва архівного відділу)

назва _____

за _____ роки, а також їх страхові копії та довідковий апарат до них:

№№ з/п	Номери і назви описів	Кількість примірників кожного номеру опису	Кількість справ (документів)	Кількість страхових копій	Примітки
1	2	3	4	5	6

Всього прийнято _____ справ (документів)

(числом і словами)

од. зб. страхових копій

(числом і словами)

Передавання здійснив:

(посада, підпис, розшифрування підпису)

Дата

Зміни до облікових документів внесено

(посада, підпис, розшифрування підпису)

Дата

Приймання здійснив:

(посада, підпис, розшифрування підпису)

Дата

ЗАКОНОДАВЧО- НОРМАТИВНІ НОВОВВЕДЕННЯ

Міністерство економіки внесло зміни до "Порядку ліцензування імпорту в Україну, щодо якого застосовуються спеціальні заходи згідно з рішеннями Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі". Відтепер, якщо за отриманою спеціальною ліцензією суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності не імпортував у зазначений у ній термін встановленого обсягу товару, він має отримати в Міністерстві економіки нову ліцензію на залишок цього товару, але за умови підтвердження митним органом фактичного обсягу імпорту товару та його залишку.

Наказ від 22.04.2009 р. №357.

Державна податкова адміністрація наголошує: при проведенні податковим органом перевірок імпортерів операцій датою імпорту при ввезенні продукції на територію України (якщо така продукція згідно із законодавством підлягає митному оформленню) слід вважати дату завершення оформлення ВМД (типу ІМ-40 "Імпорт", ІМ-41 "Реімпорт", ІМ-72 "Магазин безмитної торгівлі", ІМ-75 "Відмова на користь держави", ІМ-76 "Знищення або руйнування"). Заповнена у звичайному порядку ВМД вважається оформленою за наявності відбитку особової номерної печатки посадової особи митниці, яка здійснила митне оформлення товарів. Податковий орган для підтвердження завершення експортної операції та дотримання термінів поставки, передбачених ст. 2 Закону від 23.09.94 р. №185/94-ВР "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті", перевіряє наявність ВМД типу ІМ-40 і при її відсутності нараховує пеню. Оформлена ВМД є підтвердженням надання особи права на розміщення товарів або транспортних засобів у заявленому митному режимі та прав, вказаних у ВМД осіб щодо здійснення ними відповідних фінансових, господарських та інших операцій.

Лист від 3.04.2009 р. №6951/7/10-1017/1044.

Правління Національного банку внесло зміни до постанови від 4.12.2008 р. №413 "Про окремі питання діяльності банків". Зокрема, знято тимчасову заборону на купівлю, обмін іноземної валюти для розрахунків за імпортом продукції та послуг, що здійснюється без увезення на територію України і призначений для подальшого перепродажу нерезидентам.

Постанова від 6.05.2009 р. №269.

Державна митна служба роз'яснює, що відповідно до "Положення про пункти пропуску через державний кордон" (затверджене постановою КМУ від 3.08.2000 р. №1203) пункт пропуску – це спеціально виділена територія на залізничних і автомобільних станціях, у морських і річкових портах, аеропортах (аеродромах) з комплексом будівель, споруд і технічних засобів, де здійснюються прикордонний, митний та інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна. Поза місцем розташування митного органу, а саме – у межах території пункту пропуску (контролю), затвердженої наказом відповідного підприємства, установи чи організації, на балансі яких перебуває пункт пропуску, плата за митне оформлення товарів і транспортних засобів не справляється.

Лист від 22.04.2009 р. №11/3-10.15/3787-ЕП.

Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва і Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку в спільному листі надають роз'яснення щодо найменування юридичних осіб у зв'язку з набранням 30.04.2009 р. чинності Закону "Про акціонерні товариства", згідно з яким акціонерні товариства поділяються за типом на публічні та приватні. Зазначається, що в найменуванні юридичної особи (вкладається державною мовою) вказуються її організаційно-правова форма та назва. У скороченому найменуванні акціонерного товариства можна не називати його тип (публічне чи приватне), а зазначити лише організаційно-правову форму (АТ). Проте вважається доцільним використовувати скорочені назви за типом ПАТ і ПрАТ.

Лист від 10.04.2009 р. №4008.

Державна митна служба повідомляє: якщо платник податків не подає податкову декларацію у визначені законодавством строки, він сплачує штраф у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожне неподання чи його затримку. Митні органи самостійно визначають суми податкових зобов'язань платників податків на підставі положень пп. 4.2.2 п. 4.2 ст. 4 Закону та штрафних санкцій щодо податків і зборів (обов'язкових платежів), визначених пп. 2.1.1 п. 2.1 ст. 2 цього Закону. При здійсненні розрахунку сум податкових

зобов'язань і штрафних санкцій митний орган складає та надсилає платнику податків податкову повідомлення.

Лист від 24.04.2009 р. №11/3-10.15/3884-ЕП.

* * *

Кабінет Міністрів, керуючись ст. 8 Закону "Про зайнятість населення", затвердив "Порядок видачі, продовження строку дії та анулювання дозволів на використання праці іноземців та осіб без громадянства". Встановлено, що спеціальний дозвіл, який надає право роботодавцю тимчасово використовувати працю іноземця на конкретному робочому місці або певній посаді, видається державною службою зайнятості лише в разі відсутності в країні (регіоні) працівників, спроможних виконувати відповідні роботи, або при наявності достатніх обґрунтувань доцільності використання праці іноземця, коли інше не передбачено міжнародними договорами України. Дозвіл видається роботодавцю, що зареєстрований у центрі зайнятості як платник страхових внесків до ФСС на випадок безробіття і не має заборгованості перед ним.

Постанова від 8.04.2009 р. №322.

* * *

Державна митна служба затвердила "Тимчасовий порядок роботи посадових осіб митного органу при здійсненні контролю за правильністю визначення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України", де вказується, що контроль здійснюється під час митного оформлення товарів виключно після перевірки правильності класифікації товарів за УКТ ЗЕД. Декларант у разі потреби зобов'язаний подати митному органу необхідні відомості та забезпечити можливість їх перевірки. Митниця на підставі наявних відомостей визначає митну вартість товарів із оформленням відповідного рішення за формою та в порядку, встановленими ДМСУ, в таких випадках: визначена декларантом митна вартість є нижчою від прямих витрат на виробництво цього товару (в т.ч. сировини, матеріалів, комплектуючих, які входять до складу товару); декларант не подав у встановлений строк документи чи відмовився від їх подання; у поданих документах є неточності (розбіжності) та (або) немає необхідних відомостей; за підсумками здійснення контролю виникають сумніви щодо достовірності поданих декларантом документів.

Наказ від 1.04.2009 р. №291.

* * *

Кабінет Міністрів постановив, що згідно з п. "ю" ч. 1 ст. 19 Закону "Про Єдиний митний тариф" та пп. 5.18.3 ст. 5 Закону "Про податок на додану вартість" від сплати ввізного мита до 1.01.2011 р. звільнено: обладнання і комплектуючі вироби до нього товарних груп 84, 85, 90 відповідно до УКТ ЗЕД, які не виробляються в Україні і ввозяться на її територію промисловими підприємствами; основні фонди, матеріали, обладнання, устаткування і комплектуючі вироби (крім підкацизних товарів), що ввозяться для створення нових виробництв із впровадженням енергоощадних технологій, у т.ч. як внеску до статутного фонду. Постановою затверджено і порядок, який визначає механізм увезення зазначених товарів промисловими підприємствами.

Постанова від 18.03.2009 р. №284.

* * *

Національний банк України на запит щодо строків виконання платіжних доручень клієнтів повідомляє наступне. Відповідно до Закону "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" банк зобов'язаний виконати доручення клієнта, що міститься у розрахунковому документі, в день його надходження або не пізніше наступного дня, якщо документ надійшов до банку після операційного часу. Строки виконання банками міжбанківського переказу не мають перевищувати трьох операційних днів, а для внутрішньобанківського – двох. Водночас банки та їх клієнти мають право передбачати в договорах інші строки виконання платіжних доручень. Банк платника чи банк отримувача зобов'язаний сплачувати пеню клієнту – ініціатору переказу чи відповідно клієнту-платнику на наступний після визначеного законодавством або договором день, коли банки мали завершити (виконати) ініціювання переказу коштів чи завершити переказ коштів (зарахувати на рахунок або видавати в готівковій формі).

Лист від 5.03.2009 р. №25-113/592-3302.

* * *

Державна митна служба повідомляє: до остаточного нормативного врегулювання порядку оформлення документів контролю за переміщенням товарів слід використовувати наведений нижче порядок. 1. Попередня митна декларація та внутрішній транзитний документ заповнюються на зброшурованих у комплекти бланках єдиного адміністративного документа форми №МД-2 (далі – форми №МД-2), додаткових аркушів до нього форми №МД-3 (далі – форми №МД-3) та, за потреби, доповнення форми №МД-6 і подаються декларантом разом з електронною копією. 2. Попереднє повідомлення виготовляється і заповнюється за допомогою друкувального пристрою ПЕОМ на аркушах паперу формату А4 у формі, що відповідає лицьовому боку аркуша з позначенням 1/6 форми №МД-2, №МД-3 та, за потреби, доповнення форми №МД-6, і подається декларантом у двох примірниках разом з електронною копією. 3. Примірники документів контролю за переміщенням товарів після їх митного оформлення розподіляються наступним чином: а) перший примірник оформленого попереднього повідомлення зберігається у справах ВКПТ, другий повертається особі, яка його подавала; б) аркуш із позначенням 1/6 форми №МД-2, №МД-3 та при-

мірники форми №МД-6 (у разі використання) оформленої попередньої митної декларації зберігається у справах митниці оформлення. Аркуші із позначенням 3/8 форми №МД-2, №МД-3 та примірники форми №МД-6 (у разі використання) разом із товаросупровідними документами повертаються особі, яка його подавала; в) аркуші із позначенням 1/6 форми №МД-2, №МД-3 та примірники форми №МД-6 (у разі використання) оформленого внутрішнього транзитного документа зберігається у справах митниці відправлення. Аркуші з позначенням 2/7, 3/8 форми №МД-2, №МД-3 та примірники форми №МД-6 (у разі використання) повертаються особі, яка їх подавала, а аркуші із позначенням 4/5 форми №МД-2, №МД-3 та примірники форми №МД-6 (у разі використання) оформленого внутрішнього транзитного документа разом із товаросупровідними документами передаються перевізнику для доставки у митницю призначення. 4. Декларант заповнює такі граfi попереднього повідомлення, попередньої митної декларації чи внутрішнього транзитного документа: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 14, 15а, 19, 22, 23, 26, 31, 32, 33, 35, 42, 49, 54. При оформленні попереднього повідомлення додатково декларантом заповнюються граfi: 25, 29. При оформленні попередньої митної декларації додатково декларант заповнює граfi: 9, 12, 25, 29, 34, 41, 44, 45, 47, В, 52. При оформленні внутрішнього транзитного документа додатково декларантом заповнюються граfi: 18, 40, 44, 50, 53. У разі застосування заходів гарантування доставки товарів заповнюються також граfi: 9, 12, 41, 45, 47, В, 52. 5. Інші граfi декларант не заповнює. 6. Граfi D/J, A заповнюються посадовими особами митного органу.

Лист ДМСУ від 2.03.2009 р. №11/1-10.19/1787-ЕП.

Міністерство юстиції скасувало рішення про державну реєстрацію п. 2 постанови Правління НБУ від 9.11.2006 р. №428, що стосується внесення змін до "Правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці". Нововведення встановлювало право банку надавати інформацію, яка фактично містить банківську таємницю, приватним особам та організаціям для забезпечення виконання ними своїх функцій. Міністерство обґрунтовує свою позицію тим, що нормативний припис не корелюється з правовою нормою ч. 3 ст. 61 Закону "Про банки і банківську діяльність", фактично змінюючи режим доступу до інформації та порядок її розкриття, що суперечить ч. 2 ст. 32 Конституції України, яка забороняє збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім визначених законом випадків.

Висновок від 27.02.2009 р. №1/94.

Державна митна служба нагадує, що згідно з положеннями ч. 1 ст. 75 Митного кодексу України за вмотивованим письмовим розпорядженням керівника митного органу чи його заступника під час проведення митного контролю можуть братися проби та зразки товарів для їх подальшого дослідження. При здійсненні митного контролю і митного оформлення товарів за контрактами, умови яких є незмінними (асортимент, артикули, найменування товару, країна походження товару, сторони контракту тощо) і за якими вже проводилися лабораторні дослідження, повторний відбір проб і зразків товарів та направлення їх на дослідження слід здійснювати за наявності достатніх підстав, у т.ч. тих, що свідчать про можливе порушення законодавства.

Лист від 24.03.2009 р. №11/4-10.29/2570.

Кабінет Міністрів затвердив порядок реєстрації фізичних осіб, які бажають здійснювати підприємницьку діяльність за межами України. Державному реєстратору за місцем проживання треба подати заповнену українською мовою реєстраційну картку для фізичних осіб – підприємців; копію ідентифікаційного коду; документ, що підтверджує сплату реєстраційного збору. Документи можна подавати як особисто,

так і через уповноважену особу, або надіслати листом із повідомленням. Якщо документи подаються не особисто, підпис фізособи має бути нотаріально завіреним, а уповноважена особа повинна документально підтвердити свої повноваження. Фізособа, що реєструється, може обрати спрощену систему оподаткування, якщо дохід від здійснення нею підприємницької діяльності за попередній рік не перевищує 500 тис. грн. Ставка податку рекомендується в розмірі 200 грн.

Постанова від 5.03.2009 р. №236.

Верховна Рада, внісши зміни до Кодексу про адміністративні правопорушення, значно збільшила розміри штрафів за недотримання порядку працевлаштування, прийняття на навчання, надання житла, транспорту і послуг, реєстрації, прописки або виписки іноземців і осіб без громадянства.

Закон від 19.03.2009 р. №1159-VI.

Державна митна служба, на виконання пункту 5 спільного наказу ДМСУ та ДПАУ від 12.07.2004 р. №512/387, з метою забезпечення постійного перегляду і оновлення критеріїв ризику при здійсненні експорту товарів з митної території України суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, встановила: при проведенні митного контролю та митного оформлення експорту товарів необхідно використовувати критерії ризику згідно з листом ДМСУ від 12.06.2008 р. №11/1-27/6527-ЕП "Щодо встановлення критеріїв ризику при проведенні моніторингу експортних операцій". Лист ДМСУ від 27.10.2008 р. №11/2-27/11717-ЕП "Щодо контролю за експортом товарів" слід вважати таким, що втратив чинність.

Лист від 16.03.2009 р. №11/6-10.27/2243-ЕП.

Кабінет Міністрів наділив органи місцевого самоврядування повноваженнями щодо встановлення граничних розмірів плати за послуги, які надаються у торговельних об'єктах, на ринках з продажу продовольчих і непродовольчих товарів, щодо граничних рівнів цін, нормативів рентабельності (у розмірі не вище 20%) за надання в оренду торгових приміщень (площ), торговельно-технологічного та (або) холодильного устаткування в торговельних об'єктах, на ринках з продажу продовольчих і непродовольчих товарів. Постановою затверджено також примірний договір оренди торгових приміщень (площ) у торговельних об'єктах, на ринках із продажу продовольчих і непродовольчих товарів (із включенням послуг з їх обслуговування).

Постанова від 5.03.2009 р. №278.

Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва нагадує підприємцям, що терміни зберігання документів обчислюються з 1 січня року, наступного за роком завершення їх діловодства, проте є винятки. Так, при зберіганні документів податкової звітності слід керуватися нормами пп. 15.1.1 п. 15.1 ст. 15 Закону від 21.12.2000 р. №2181-III "Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами" і починати відлік терміну з дати подання податкової декларації (розрахунку). Для різних видів договорів, угод відлік терміну починається з дати закінчення строку їх дії. У листі зауважується, що знищення первинних документів і документів податкової звітності дозволяється лише за умови завершення перевірки органами ДПС з питань дотримання податкового законодавства. У разі виникнення спорів, слідчих і судових справ такі документи потребують зберігання до прийняття остаточного рішення відповідними інстанціями. Знищення документів, термін зберігання яких минув та які не підлягають обов'язковій передачі до архіву, має відбуватися за погодженням із державними архівними установами.

Лист від 27.02.2009 р. №1899.

Юрій Чейпеш, "ДВ".

СПАРТАКІАДА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВИХ ПАЛАТ

У місті Скадовськ Херсонської області 21-25 квітня проходила VIII спартакіада торгово-промислових палат України на кубок імені О. П. Михайличенка, в якій брали участь команди ТПП України та регіональних палат – Волинської, Донецької, Закарпатської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Рівненської, Херсонської, Черкаської.

У змаганнях із кульової стрільби кращими виявилися спортсмени з Херсону, настільного тенісу – з Києва, баскетболу – з Донецька, волейболу – з Луганська, у шаховому турнірі перемогою була також за луганчанами. В командному заліку перші три призові місця розділили відповідно Донецька, Луганська і Миколаївська торгово-промислові палати.

Представники Закарпатської ТПП – Олександр Бібен, Олександра Петечела, Олександр Нечасів, Іван Еврій вдало виступили у змаганнях із шахів, посівши 3 місце. Крім того, у змаганнях із баскетболу в індивідуальному заліку О. Петечела посіла 2 місце серед жінок, а О. Бібен зайняв 1 місце серед чоловіків та виборов звання "Кращий баскетболіст спартакіади". За високі спортивні здобутки та мобілізацію сил у прагненні до перемоги команда нашої палати нагороджена перехідним кубком "За звитягу".

У центрі старовинного закарпатського селища Вишково, що розкинулося неподалік міста Хуст у мальовничій долині на лівому березі швидкоплинної Тиси, виблискує великими вікнами двоповерхова школа, манить просторими класами, скликає малиновим дзвоном школярів. Гомінкими стру-

ні навчальні кабінети, майстерні, сучасний комп'ютерний клас, великий актовий зал, медичний кабінет, спортзал, шкільна бібліотека, в якій зібрані унікальні видання, гостинна їдальня, де можна погостювати смачними обідами.

Втім, не тільки матеріально-технічною базою славить-

мочками стікаються вони до її порогу, щоби впевнено крокувати країною знань, відчувати тепло і підтримку вчителів, зустріти привітні посмішки друзів-однокласників. А ще – аби здобути впевненість у власних силах, розкрити свої здібності і таланти та гордитися тим, що навчаються в одній із кращих шкіл району. Бо й справді, в учнів і випускників Вишківської ЗОШ №2 – єдиного в районі навчального закладу з угорською мовою навчання – є всі підстави пишатися: обладна-

ся школа. Найвизначніший її здобуток – уважне та дбайливе ставлення педагогів, їхня постійна турбота про духовний і моральний розвиток школярів. Згуртований колектив 46 учителів – справжніх професіоналів кожен день віддає не тільки свою працю, свій розум і талант, а й своє серце, щоб сіяти мудре, добре, вічне. Не дивно, що кожного року їхні учні стають призерами районних та обласних олімпіад, олімпіад, що організовує Угорське педагогічне товариство серед угорськомовних шкіл, а випускники поповнюють лави студентства, здобувають гідні професії і з вдячністю згадують своїх наставників, свою альма-матір, яка відкрила дорогу в життя. Більше того, 17 молодих педагогів, що нині трудяться в рідній школі, – колишні її випускники.

Вважаючи головною метою загальної освіти формування різнобічно розвинутої, творчої особистості, здатної реалізувати творчий потенціал

у динамічних соціально-економічних умовах, педагоги приділяють значну увагу розкриттю найрізноманітніших талантів своїх підопічних. І це стосується не тільки предметних гуртків та проведення шкільних олімпіад. Успішно виступає на міжнародному огляді-конкурсі “Золота осінь”, який щороку проводиться між школами національних меншин у м. Тячів, хор учнів 5-8 класів, а танцювальний колектив (керівник Амбруш Єва Степанівна) на II міжнародному фестивалі української культури “Водограй” виборів перше місце в хореографічному жанрі.

Носючи ім'я видатного угорського поета XIX ст., автора гімну Угорщини – Ференца Келчеї (1790-1838), школа прагне належно забезпечувати культурно-освітні потреби юних представників угорськомовного населення Вишкова, виховувати їх у дусі інтернаціоналізму й толерантності. Завдячуючи тісним зв'язкам із навчальни-

“Після хліба найважливіше для народу – школа”

Жорж Жак Дантон – діяч французької буржуазної революції XVIII ст.

Очолює Вишківську ЗОШ I-III ст. №2 Василь Елемирович ФОРГОН – педагог творчий, озброєний власною системою переконань. Щирість, доброзичливість, повага до людей, готовність допомогти їм – це ті риси, які дають змогу директорові знаходити шлях до серця учня, збагнути і збагатити внутрішній світ дитини. Підхопивши естафету попередніх поколінь, Василь Елемирович зберіг і примножив найкращі традиції школи.

ми закладами Угорської Республіки, школярів часто запрошують до столиці країни – Будапешта і міста Пакш для участі в конкурсах ерудитів, художньої самодіяльності тощо. Про перемоги й успішні виступи учнів свідчать здобуті дипломи, грамоти, цінні подарунки.

Враховуючи, що викладання всіх навчальних предметів ведеться угорською мовою, тобто рідною мовою школярів, педагоги прагнуть належно здійснювати навчальний процес, забезпечивши його не лише достатньою кількістю методичних посібників і підручників, а й дбаючи про їх якість. Учитель-методист Людвик Людвинович Цебей сам створив підручники для четвертого класу з угорської мови та одинадцятого класу – з літератури інтегрованого курсу, які затвердило Міністерство освіти і науки України. З його книжок “Історія Вишкова” та “Історія школи” учні черпають відомості про рідне селище і школу.

Згідно з галузевою програмою поліпшення вивчення української мови у загальноосвітніх навчальних закладах із навчанням мовами національних меншин на 2008–2011 роки у Вишківській ЗОШ №2 прикладають немало зусиль аби покращити рівень володіння учнями українською мовою. Юні вишківці стали, зокрема, учасниками II етапу міжнародного конкурсу знавців української мови ім. Петра Яцика. Окрім того, школа

виходила переможцем обласного огляду-конкурсу кабінетів української мови та літератури серед шкіл національних меншин.

Часи змінюються, і разом із ними змінюється школа. Та на ці зміни не впливають дошкульні вітри фінансово-економічної кризи і стрімка переоцінка моральних цінностей, вони відповідають вимогам часу, стають надійним інструментом у вдосконаленні сучасної загальної освіти.

Адреса Вишківської загальноосвітньої школи I-III ст. №2 ім.Ференца Келчеї: 90454 смт Вишкова Хустського району, вул. Велика, 53. Тел.: (03142) 5-76-91

Народна фінансово-страхова компанія "ДОБРОБУТ"

Закрите акціонерне товариство НФСК "Добробут", засноване в Києві у листопаді 2000 року, нині володіє ліцензіями на 19 видів страхування – 6 обов'язкових та 13 добровільних, кількість клієнтів компанії складає понад 110 тисяч юридичних і фізичних осіб. Представництва компанії успішно працюють у Вінниці, Донецьку, Дніпропетровську, Запоріжжі, Кіровограді, Львові, Луганську, Одесі, Сімферополі, Сумах, Ужгороді, Харкові, Чернівцях, Черкасах.

НФСК "Добробут" – член Ліги страхових організацій України, Київської міської організації роботодавців, Співки підприємств малих, середніх і приватизованих підприємств України, асоційований член Моторного (транспортного) страхового бюро України. За результатами 2008 року НФСК "Добробут" здобуло членство Національного клубу страхової виплати, куди допускаються тільки компанії, які за рік здійснили страхові виплати на суму понад 1 млн. євро та брали участь у проєкті "Insurance Top". Входить до фінансово-промислового холдингу "Ukrainian Business Group".

*Директор Закарпатського представництва
ЗАТ "Народна фінансово-страхова компанія
"Добробут"
ФОМІЧОВ
Михайло Михайлович.*

ПЕРЕВАГИ СПІВПРАЦІ З НФСК "ДОБРОБУТ"

Виважений андеррайтинг та відпрацьовані всі бізнес-процеси.
Відповідність сучасним потребам у страхуванні та інноваційний підхід щодо створення нових страхових продуктів.

Чітке оголошення та дотримання умов виплати страхового відшкодування – протягом трьох днів з моменту підписання страхового акта.

Абсолютно прозорі для всіх клієнтів умови страхування.

Виключена наявність прихованих обмежень в умовах страхування – надається повний перелік страхових ризиків і виключень зі страхових випадків.

Відсутність поділу клієнтів на "важливих" і "неважливих".

Найвищий рівень сервісу та професіоналізм спеціалістів компанії.

Адреса: 88018 м. Ужгород,
вул. Минайська, 16, оф. 301
Тел./факс: (03122) 2-27-20,
моб. тел.: 8 (067) 239-81-51
Ел. пошта: skdobrobut@mail.ru
Веб-сайт: <http://www.dobrobut.com>

Медичне страхування

Страховим випадком є звернення застрахованої особи у медичний заклад за приводу гострого захворювання, загострення хронічного захворювання, отриманої травми, отруєння, наслідків нещасного випадку, який потребує надання медичної допомоги.

Страхування автотранспорту (АвтоКАСКО)

Здійснюється у разі пошкодження або знищення застрахованого транспортного засобу, причепів та напівпричепів, його окремих складових частин чи додаткового обладнання внаслідок настання страхових ризиків: ДТП, викрадення, протиправних дій третіх осіб, стихійних явищ.

ПРІОРИТЕТНІ ВИДИ СТРАХУВАННЯ

Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВВНТЗ)

При настанні страхового випадку відшкодовується сума, яку застрахована особа, згідно із законодавством, зобов'язана сплатити за збитки, нанесені власності будь-якої третьої особи, або за смерть чи тілесні ушкодження іншої особи, які сталися в результаті використання транспортного засобу застрахованою особою.

Пільгове страхування майна.

Об'єктом страхування є майнові інтереси страхувальника, пов'язані

з пошкодженням або знищенням житлового приміщення (квартири, будинку), яке знаходиться в його власності, користуванні (за договором оренди, найму) або розпорядженні (за договором застави), включаючи всі його конструктивні, внутрішні елементи чи особисте майно громадян.

Страхування обслуговування медичних витрат під час поїздки за кордон

Передбачається відшкодування вартості медичних послуг, наданих у результаті раптового захворювання, а також відшкодування інших послуг, визначених договором страхування, що виникли під час перебування застрахованої особи за кордоном.

ХУСТСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО ТЕХНІЧНОЇ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ

Основними напрямками діяльності Хустського державного підприємства технічної інвентаризації є надання послуг із реєстрації прав власності, технічної інвентаризації об'єктів нерухомості всіх форм власності, встановлення їх вартості. Тут ви можете дізнатися, як реєструється право власності, які для цього необхідні документи, як проводиться технічна інвентаризація, оцінка та облік нерухомості. Вам нададуть консультації та допоможуть скласти позовні заяви стосовно встановлення факту належності правовстановлюючого документа при виявленні розбіжностей щодо прізвища, ім'я та по батькові; визнання права власності на об'єкти нерухомого майна у разі втрати правовстановлюючого документа чи отримання дубліката; розподілу часток та визнання права власності в порядку спадкування нерухомого майна тощо.

Хустське державне підприємство технічної інвентаризації на замовлення громадян, підприємств, організацій, установ, приватних підприємців здійснює:

- технічну інвентаризацію та оцінку основних фондів суб'єктів господарювання всіх форм власності (в т.ч. об'єктів зовнішнього впорядкування), нерухомого майна, що знаходиться у приватній власності громадян;
- реєстрацію поточних змін у структурі, технічному стані й вартості об'єктів нерухомості;
- реєстрацію права власності на нерухоме майно, що знаходиться у власності юридичних чи фізичних осіб, а також змін права власності на раніше зареєстровані об'єкти;
- облік і реєстрацію об'єктів нерухомості в межах визначеної адміністративної

Згуртований колектив фахівців очолює ГОРВАТ Василь Семенович, який гармонійно поєднує в собі риси практика, аналітика та господарника. Усвідомлюючи, що в ринкових умовах ефективність роботи підприємства значною мірою залежить не тільки від створення належних умов праці, а й передусім – від якісного та своєчасного виконання замовлень, він власним прикладом доводить необхідність підвищення фахового рівня, стимулює впровадження нових видів професійних послуг.

території на основі зареєстрованих документів;

● оформлення технічної документації та реєстрацію права власності на будівлі виробничого, господарського, соціально-побутового й іншого призначення, споруджені підприємствами, установами, організаціями і громадянами, або придбані ними у власність відповідно до чинного законодавства;

● комплексну оцінку й переоцінку об'єктів нерухомого майна, незалежно від форми власності, в т.ч. призначених на знесення чи відчуження;

● ведення технічного і реєстраційного архівів на об'єкти нерухомості, видача довідок і копій документів юридичним і фізичним особам;

● виконання інших інвентаризаційно-технічних робіт на підставі окремих законодавчо-нормативних актів, розпоряджень місцевих органів державної влади.

Звертайтеся за адресою:

90400 м. Хуст, вул. Слов'янська, 4.

Конт. тел.: (03142) 4-32-69, 4-53-13.

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК

SiRF star III™

Windows CE™
.NET 5.0 Core

FM-
ТРАНСМІТЕР

11 см
ЕКРАН

1,3 см
ТОВЩИНА

 Bluetooth®

АВТОМОБІЛЬНА СИСТЕМА GPS-НАВІГАЦІЇ

з екраном 4,3 від 1360 грн.

GlobWav

Офіційний представник в Україні шукає регіональних представників
Наш контакт: 80312669494, www.GlobWav.net